

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Osobní bankrot a jeho dopady na dlužníka ve srovnání se Spolkovou
republikou Německo

Personal Bankruptcy and its Impacts on the Debtor in Comparison with
Federal Republic of Germany

Student: Bc. Lucie Petrová

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Petrová**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202T049 Účetnictví a daně**
Téma: **Osobní bankrot a jeho dopady na dlužníka ve srovnání se Spolkovou republikou Německo**
Personal Bankruptcy and its Impacts on the Debtor in Comparison with Federal Republic of Germany

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika úpadku v ČR ve srovnání se SRN
3. Oddlužení a jeho dopady na dlužníka
4. Vyhodnocení oddlužení konkrétního případu
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

INSOL International. *Consumer Debt Report II: Report of Findings and Recommendations*. 2nd ed. United Kingdom: INSOL International, 2011. 336 s. ISBN 978-1-907764-14-1.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 3. vyd. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7.

RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: **21.11.2014**

Datum odevzdání: **25.04.2015**

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně přílohy č. 5, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3 a 4, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 15. 7. 2015

Lucie Petrová
.....

Lucie Petrová

Obsah

1	ÚVOD	6
2	CHARAKTERISTIKA ÚPADKU V ČR VE SROVNÁNÍ SE SRN.....	7
2.1	INSOLVENČNÍ POJMY	7
1)	<i>Dlužník</i>	7
2)	<i>Hrozící úpadek a úpadek dlužníka</i>	7
3)	<i>Insolvenční řízení</i>	7
4)	<i>Majetková podstata a její zpeněžení</i>	7
5)	<i>Nezajištěný věřitel</i>	8
6)	<i>Platební neschopnost</i>	8
7)	<i>Předlužení</i>	8
8)	<i>Zajištěný věřitel</i>	8
2.2	ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚPADKU	8
2.2.1	<i>Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)</i>	9
2.2.2	<i>Vývoj insolvenčního zákona</i>	9
2.2.3	<i>Novelizace 2014</i>	10
2.3	ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	10
2.3.1	<i>Konkurs</i>	11
2.3.1.1	<i>Nepatrný konkurs</i>	12
2.3.2	<i>Reorganizace</i>	12
2.3.3	<i>Oddlužení neboli osobní bankrot</i>	13
2.3.4	<i>Zvláštní způsoby</i>	13
2.4	VÝVOJ ÚPADKŮ V ČR	14
2.4.1	<i>Vývoj insolvenčních návrhů</i>	14
2.5	PŘEHLED REGISTRŮ DLUŽNÍKŮ V ČR	16
2.5.1	<i>Český insolvenční rejstřík</i>	16
2.5.2	<i>Bankovní registr clientských informací</i>	16
2.5.3	<i>Nebankovní registr clientských informací</i>	16
2.5.4	<i>SOLUS</i>	17
2.5.5	<i>Centrální registr dlužníků České republiky</i>	17
2.6	NĚMECKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚPADKU	19
2.6.1	<i>Vývoj právní úpravy</i>	19
2.6.2	<i>Novelizace 2014</i>	20
2.7	ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU FO V SRN	21
2.7.1	<i>Úplné oddlužení</i>	21
2.7.2	<i>Spotřebitelské insolvenční řízení</i>	21
2.7.3	<i>Vývoj spotřebitelských insolvencí v Německu</i>	22
2.8	REGISTRY DLUŽNÍKŮ V SRN	22
2.8.1	<i>Německý insolvenční rejstřík</i>	22

2.8.2	<i>Schufa</i>	23
2.9	ROZDÍLY V NÁRODNÍCH ÚPRAVÁCH A REGISTRECH DLUŽNÍKŮ	23
2.10	DÍLČÍ SHRUTÍ.....	25
3	ODDLUŽENÍ A JEHO DOPADY NA DLUŽNÍKA.....	26
3.1	PRŮBĚH INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ/ODDLUŽENÍ V ČR	26
3.1.1	<i>Insolvenční návrh</i>	27
3.1.1.1	Společný návrh manželů na povolení oddlužení	27
3.1.2	<i>Zahájení, zamítnutí a odmítnutí řízení</i>	27
3.1.3	<i>Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení</i>	28
3.1.4	<i>Schůze věřitelů</i>	29
3.1.5	<i>Pohledávky v insolvenčním řízení</i>	30
3.1.6	<i>Přihlášení pohledávek a jejich přezkoumání</i>	32
3.1.6.1	Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem	32
3.1.7	<i>Nařízení přezkumného jednání</i>	32
3.1.8	<i>Popření přihlášených pohledávek</i>	33
3.1.9	<i>Rozhodnutí o (ne)schválení oddlužení</i>	34
3.1.10	<i>Povolení oddlužení</i>	34
3.2	PRŮBĚH ODDLUŽENÍ V SRN	35
3.2.1	<i>První fáze úplného oddlužení a spotřebitelského IŘ</i>	36
3.2.2	<i>Druhá fáze oddlužení</i>	37
3.2.3	<i>Třetí fáze oddlužení</i>	38
3.3	SHRUTÍ A SROVNÁNÍ PRŮBĚHŮ ODDLUŽENÍ	39
3.4	EKONOMICKÉ DOPADY NA DLUŽNÍKA	41
3.4.1	<i>Hypoteční úvěry</i>	41
3.4.2	<i>Spotřebitelské úvěry</i>	43
3.4.3	<i>Dopad na dlužníka a řešení situace</i>	43
3.4.4	<i>Nezabavitelné minimum a jeho výpočet</i>	44
3.5	DAŇOVÉ DOPADY NA DLUŽNÍKA	46
3.6	DÍLČÍ SHRUTÍ.....	47
4	VYHODNOCENÍ ODDLUŽENÍ KONKRÉTNÍHO PŘÍPADU	48
4.1	CHARAKTERISTIKA DLUŽNICE	48
4.2	ŘÍZENÍ DO ÚPADKU	49
4.2.1	<i>Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení</i>	49
4.2.2	<i>Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení</i>	49
4.2.3	<i>Usnesení</i>	50
4.3	ŘÍZENÍ PO ÚPADKU.....	50
4.3.1	<i>Soupis majetkové podstaty a seznam přihlášených pohledávek</i>	51
4.3.2	<i>Protokol z přezkumného jednání a schůze věřitelů</i>	51
4.3.3	<i>Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře</i>	52
4.3.4	<i>Sdělení insolvenčního správce č. 1</i>	55
4.3.5	<i>Zpráva o plnění průběhu oddlužení (ZOPO)</i>	55

4.4	OSTATNÍ ODDÍLY INSOLVENČNÍHO REJSTŘÍKU A JEJICH VÝZNAM V IŘ	56
4.5	MÍSTO HLAVNÍCH ZÁJMŮ DLUŽNÍKA „COMI“	56
4.5.1	<i>Hlavní řízení</i>	58
4.5.2	<i>Vedlejší řízení</i>	58
4.5.3	<i>Problém „forum shopping“</i>	58
4.6	VYHODNOCENÍ	59
4.7	MOŽNOST ODDLUŽENÍ V OSTATNÍCH ZEMÍCH EU	60
4.8	DÍLČÍ SHRNUÍ.....	62
5	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	65
	SEZNAM ZKRATEK.....	72
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 Úvod

Institut oddlužení je v České republice k dispozici od roku 2008, kdy také vstoupil v platnost zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Od té doby bylo podáno celkem cca 88.000 návrhů na osobní bankrot, z toho cca 61.000 jich bylo povoleno. Osobních bankrotů každoročně přibývá, i když v posledních dvou letech se trend růstu zpomaluje. Přesto je téma osobního bankrotu stále aktuální a případ od případu zajímavý a jistě odlišný. Všechny případy mají ve velké míře jedno společné, a tím je dluhová spirála, ze které není jednoduché se vymanit a nastává potřeba oddlužení fyzických osob.

Diplomová práce byla autorkou vybrána právě pro aktuálnost tématu, zajímavost problému a také s ohledem na téma bakalářské práce, kterým bylo Pohledávky z obchodních vztahů po lhůtě splatnosti a jejich řešení v konkrétní společnosti.

Práce je zaměřena především na to, poskytnout základní přehled o procesu oddlužení občanům ČR, kteří se nacházejí v úpadku a kteří mají zájem a možnost podat návrh na povolení oddlužení. Celá problematika oddlužení je srovnána se SRN s ohledem na navazující konkrétní případ oddlužení.

Dílčí cíle práce jsou:

- charakterizovat možnosti řešení úpadku, právní úpravy a jejich novelizace,
- informovat o druzích insolvenčních rejstříků,
- srovnat právní úpravy,
- popsat průběhy oddlužení,
- určit příčiny a dopady oddlužení na dlužníka,
- analyzovat konkrétní případ oddlužení z praxe,
- určit centrum hlavních zájmů dlužníka („COMI“),
- stanovit místo hlavního a vedlejšího řízení.

Za účelem splnění dílčích cílů a analyzování konkrétního případu oddlužení je práce rozdělena do dvou částí: teoreticko-metodické a aplikačně-ověřovací. Část teoreticko-metodická je uvedena v kap. 2 a v kap. 3. Obsahem aplikačně-ověřovací části je kap. 4.

V textu diplomové práce jsou použity metody popisu, pozorování, analýzy a srovnání.

2 Charakteristika úpadku v ČR ve srovnání se SRN

2.1 Insolvenční pojmy

Na úvod druhé kapitoly je vhodné uvést základní pojmy, které se v souvislosti s tímto tématem budou v průběhu práce vyskytovat.

1) Dlužník

Dlužník je fyzická nebo právnická osoba, jejíž povinností je plnit závazek (dluh) vůči věřiteli. Věřitel má zároveň pohledávku vůči dlužníkovi. Toto vyplývá ze závazkového právního vztahu. V případě, že dlužník neuhradí dlužnou částku ve stanoveném termínu, dostává se do prodlení (závazek po splatnosti).

2) Hrozící úpadek a úpadek dlužníka

V případě hrozícího úpadku může být insolvenční návrh podán pouze dlužníkem, který předpokládá nemožnost včasného a řádného plnění podstatné části jeho peněžitých závazků. Úpadkem dlužníka se rozumí situace, kdy dlužník musí mít nejméně dva věřitele a zároveň závazky po splatnosti více než 30 dnů. Existují dvě formy úpadku:

- platební neschopnost a
- předlužení.

3) Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je proces řešení úpadku a je vedeno podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Předmětem řízení je dlužníkův úpadek, nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Toto řízení vždy probíhá před insolvenčním soudem – soudní řízení.

4) Majetková podstata a její zpeněžení

Majetková podstata je tvořena majetkem, který dlužník vlastnil v době zahájení insolvenčního řízení nebo v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka. Zpeněžením majetkové podstaty se rozumí převedení veškerého majetku, který do ní náleží, na peněžní prostředky. Tato podmínka musí nezbytně předcházet uspokojení věřitelů. Zpeněžení provádí insolvenční správce na základě pokynů zajištěného věřitele (např. banky).[9]

5) Nezajištěný věřitel

Nezajištěný věřitel nemá svou pohledávku zajištěnou žádnou z forem zástavy (věci či majetku dlužníka). Jde o zajištění v podobě dokladování dostatečného příjmu pro splácení, ručitelem apod. [22]

6) Platební neschopnost

Dlužník se nachází v úpadku ve formě platební neschopnosti, pokud má více věřitelů a závazky vůči nim po dobu delší než 30 dnů po lhůtě jejich splatnosti a zároveň není schopen takové závazky plnit.

7) Předlužení

V úpadku ve formě předlužení je právnická nebo fyzická osoba – podnikatel, pokud má více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při úvaze o tom, zda je dlužník předlužen, je přihlíženo k souhrnu všech, nejen splatných závazků dlužníka. [9]

8) Zajištěný věřitel

Zajištěný věřitel má svou pohledávku zajištěnou majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to konkrétně zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva, nebo obdobným právem. Zajištění věřitelé se uspokojují z výtěžku zpeněžení po odečtení odměny insolvenčního správce a nákladů na správu a zpeněžení. [22]

2.2 Česká právní úprava úpadku

Významnými právními předpisy v oblasti řešení úpadku jsou:

- a) zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- b) vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení (účinná od 1. 1. 2014),
- c) zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích,
- d) zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014),
- e) zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,

- f) zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (účinný do 31. 12. 2013),
- g) zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. [9]

Podrobněji je v podkapitole popsán zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

2.2.1 Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (InsZ) vzešel v platnost roku 2006, přičemž účinnosti nabyl 1. ledna 2008. Tento zákon je komplexnější právní úpravou oproti předchozí úpravě úpadkového práva. Předěšlou právní úpravou této problematiky byl zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

Při rozporu mezi ustanoveními insolvenčního zákona a jiných právních předpisů, např. předpisy práva finančního, má přednost v aplikaci insolvenční zákon. [50]

Tento zákon, podle § 1 InsZ, upravuje: *„Řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a co k nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnických věřitelů.“* Zároveň také upravuje oddlužení dlužníka. [17]

2.2.2 Vývoj insolvenčního zákona

Na začátku klasického období platil v českých zemích Josefský konkursní řád z roku 1781. Ten byl vzhledem k rozvoji vyrovnání doplněn zákonem o vyrovnacím řízení z roku 1862. Podstatný zvrát přinesl až konkursní řád z roku 1868 (č. 1/1869 ř. z). V první Československé republice byl sice v roce 1931 nahrazen novou úpravou (zákon č. 114/1931 Sb. a další předpisy), obsahující řád konkursní, vyrovnací a odpůrcí. Důvodem pro její vydání byla potřeba unifikace právního řádu českého a slovenského. Představuje jednu z posledních právních úprav v tomto období.

V nových podmínkách, které nastaly po pádu totalitního režimu v závěru roku 1989, byla potřeba právní úpravy řešení insolvence. Patřil zde zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, který nabyl účinnosti 1. října 1991. Spolu s ním byly v této legislativní vlně připravovány a přijímány i další zákony, zejména obchodní zákoník,

novela občanského zákoníku, novela občanského soudního řádu, živnostenský zákon, restituční zákony a další. Novelou z roku 1996 (zákon č. 94/1996 Sb.) byly řešeny nedostatky a mezery v úpravě. Do roku 2000 prodělal zákon o konkursu a vyrovnání (ZKV) několik dalších novelizací, které měly ale jen dílčí význam. Teprve novela ZKV z roku 2000 (zákon č. 105/2000 Sb.) znamenala podstatnější zásah do obsahu zákona.

Zvláštní byla situace v postkomunistických zemích, v nichž došlo k přerušení plynulého vývoje. Tyto země řešily opětne zavedení insolvenčního práva většinou dvouetapově, protože neměly na co navázat. První etapa řešila pro přechodnou dobu základní problémy. Patřil do ní i český ZKV. Do druhé etapy patří zákony trvalejší a komplexní úpravy, zahrnující i moderní trendy, ke kterým patří i český insolvenční zákon z roku 2006. [55]

2.2.3 Novelizace 2014

Dne 1. ledna 2014 nabyla účinnosti novelizace insolvenčního zákona, nazvaná revizní, či systémová. Promítají se zde změny vyplývající z dosavadní soudní praxe a novela zefektivňuje také fungování procesu kolektivního uspokojení věřitelů.

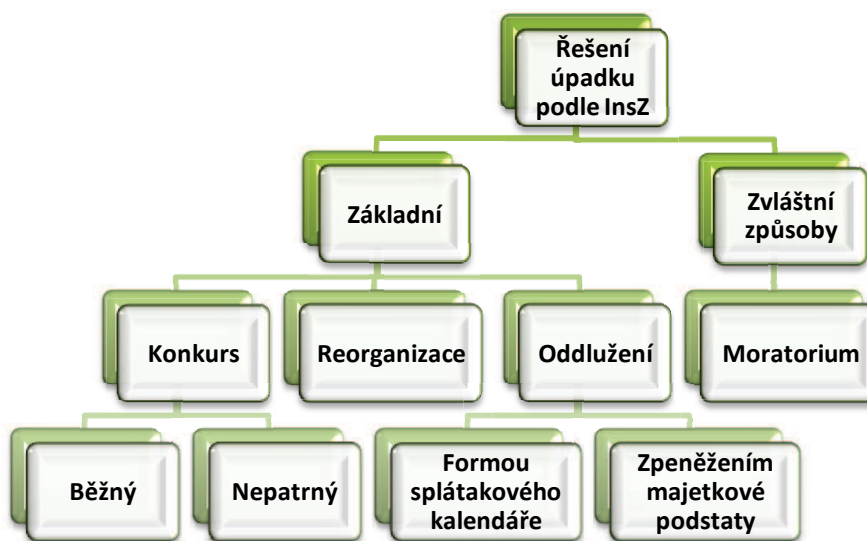
Mezi výrazné změny patří zavedení institutu společného oddlužení manželů, jejichž oddlužení bylo doposud řešeno zvlášť podanými návrhy manželů, spojené následně ke společnému řízení. Oproti dřívější úpravě, kdy základním kvalifikačním předpokladem pro povolení oddlužení bylo podstatné být dlužníkem - nepodnikatelem, se nyní nehodnotí povaha osoby dlužníka, nýbrž povaha jeho dluhů. Oddlužení tedy může být povoleno i fyzické osobě (FO), která je podnikatelem, avšak nemá z podnikatelské činnosti dluhy. Ani existence dluhů z podnikání však nutně nemusí znamenat překážku pro řešení dlužníkovy úpadku oddlužením. Nicméně je potřeba souhlasu věřitele, o jehož pohledávku jde, nebo je to také v případě pohledávky zajištěného věřitele.

Nově je zde např. upravena rovněž lhůta pro přihlášení pohledávek. Pokud je úpadek řešen oddlužením, potom je možné pohledávky přihlásit do 30 dnů od rozhodnutí o úpadku. V případě konkursu nebo reorganizace je tato lhůta až 2 měsíce. [25]

2.3 Způsoby řešení úpadku

Úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka v insolvenčním řízení lze řešit několika způsoby, přičemž je vždy zapotřebí rozhodnutí insolvenčního soudu. Ten rozhodne

o konkrétním způsobu řešení úpadku, nebo hrozícího úpadku a o povolení řešit úpadek jedním z následujících způsobů, přehledně uvedených v Obr. 2.1. [9]

Obr. 2.1 Řešení úpadku podle InsZ [40]

2.3.1 Konkurs

Jedná se o jeden z několika způsobů řešení úpadku, podle § 244 - § 315 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Dlužníkem se v tomto případě rozumí osoba, u které je vyloučena možnost reorganizace nebo oddlužení. Podstata konkursu spočívá v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Neuspokojené pohledávky, nebo jejich části přitom nezanikají.

Insolvenční soud rozhoduje o prohlášení konkursu buď rozhodnutím, nebo toto rozhodnutí spojí s rozhodnutím o úpadku. Účinky prohlášení konkursu nastávají tehdy, kdy je zveřejněno rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku.

Insolvenční soud rozhoduje o zrušení konkursu např.:

- po obdržení zprávy od insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení,
- je-li majetek dlužníka nedostatečný pro uspokojení věřitelů,
- pokud soud zjistí, že ani jeden z věřitelů nepřihlásil pohledávku řádně a ve stanovené lhůtě, nebo
- v případě, že veškeré pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené jsou již uspokojeny. [43]

2.3.1.1 Nepatrný konkurs

Za způsob řešení úpadku je považován i tzv. nepatrný konkurs - § 314 a § 315 zákona č. 182/2006 Sb., InsZ. Dle tohoto zákona se jedná o nepatrný konkurs za předpokladu, že:

- a) dlužníkem je FO – nepodnikatel,
- b) dlužník nemá více než 50 věřitelů, nebo
- c) celkový obrat dlužníka, podle zákona o účetnictví (ZoÚ), za poslední účetní období předcházející prohlášení o konkursu nepřesahuje 2.000.000,- Kč.

Nepatrný konkurs má sloužit k podstatnému zjednodušení a ke zrychlení insolvenčního řízení. V průběhu nepatrného konkursu jsou řešeny menší konkursy, a to dle rozsahu majetku a počtu věřitelů, jak je uvedeno výše.

Rozhodnutí o nepatrném konkursu je možné vydat i bez návrhu a spojit je s prohlášením konkursu nebo jej lze vydat kdykoli v průběhu insolvenčního řízení po prohlášení konkursu. [17]

2.3.2 Reorganizace

Způsob řešení dlužníkovy úpadku reorganizací je upraven dle § 316 - § 366 zákona č. 182/2006 Sb., InsZ a platí pouze pro právnické osoby (PO). Dle reorganizace je nadále umožněno vyvíjet podnikatelskou činnost, tzn., že při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření, dochází k postupnému uspokojování pohledávek věřitelů, avšak jen v mezích reorganizačního plánu. Tento plán vymezuje právní postavení dotčených osob. Zanikají pak práva všech věřitelů vůči dlužníkovi a práva třetích osob k majetku, který náleží do majetkové podstaty.

Návrh na povolení reorganizace může podat dlužník, nebo přihlášený věřitel. Zákon stanoví pozitivním a negativním výčtem, kdy je reorganizace přípustná. Nelze ji totiž využít kdykoliv.

Reorganizace končí splněním reorganizačního plánu, nebo jeho podstatných částí, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu. Věřitelé mohou následně požadovat uspokojení pohledávek, které měli před schválením reorganizačního plánu. [45]

Využití reorganizace je ve srovnání s počtem konkursů stále minimální. V roce 2012 bylo soudem povoleno 16 reorganizací, v roce 2013 jen 10. Úpadek prostřednictvím reorganizace řešily např. společnosti PILSEN STEEL s.r.o., Plynostav – regulace plynu, a.s. nebo MSV Metal Studénka, a. s. (dřívější Vagónka Studénka). [34]

2.3.3 Oddlužení neboli osobní bankrot

Tento institut se v českém právu vyskytuje teprve od roku 2008, tzn. od nabytí účinnosti aktuálního insolvenčního zákona. Podle Smrčky [11]: „*Nově zakotvený institut oddlužení dává dlužníkovi perspektivu, že po splnění určitých podmínek bude dlužník opět nezádluženou osobou, která může znovu plnohodnotně žít.*“ Dříve hrozilo, že FO si své dluhy ponesou po celý svůj život.

Oddlužením může být řešen pouze úpadek u nepodnikatelských subjektů – fyzických i právnických osob (např. nevýdělečné organizace), které nesmí mít dluhy z podnikání (lze povolit výjimku, stanovené InsZ). Oddlužení zohledňuje především sociální aspekty před těmi ekonomickými. Cílem této formy řešení úpadku je motivovat dlužníka k aktivnímu umořování svých dluhů. Pro povolení oddlužení je zapotřebí uhradit nejméně 30% dluhů v období 5 let v případě nezajištěných věřitelů. Míra uspokojení nezajištěných věřitelů může být nižší jen v případě písemného souhlasu věřitelů. U zajištěných věřitelů je pohledávka uspokojena ze zajištění, např. zástavním právem, ručením, či postoupením pohledávky. Insolvenční zákon upravuje dva možné způsoby oddlužení:

- a) zpeněžením majetkové podstaty, nebo
- b) formou plnění splátkového kalendáře, rozvrženého mezi 60 měsíců (5 let). [6]

Podrobný průběh oddlužení je dále popsán v kap. 3.

2.3.4 Zvláštní způsoby

Zvláštní způsoby řešení úpadku dlužníka jsou upraveny podle § 367 - § 388 zákona č. 182/2006 Sb., InsZ. Spadají zde způsoby řešení úpadku finančních institucí, tj. úpadek bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze. [9]

Jeden ze zvláštních způsobů řešení oddlužení je tzv. Moratorium. Moratorium je upraveno § 115 - § 127 zákona č. 182/2006 Sb., InsZ. Je zde vymezen návrh na moratorium a účinky moratoria. Cílem moratoria je poskytnout dlužníkovi možnost vyrovnat své dluhy ještě před samotným průběhem insolvenčního řízení. Moratorium trvá po dobu uvedenou v návrhu na moratorium, nejdéle však 3 měsíce. Během této doby není možné vydat rozhodnutí o úpadku dlužníka. Lze jej uplatit u těch osob, které se nedostaly do úpadku svou vinou, nýbrž např. vinou zaměstnance.

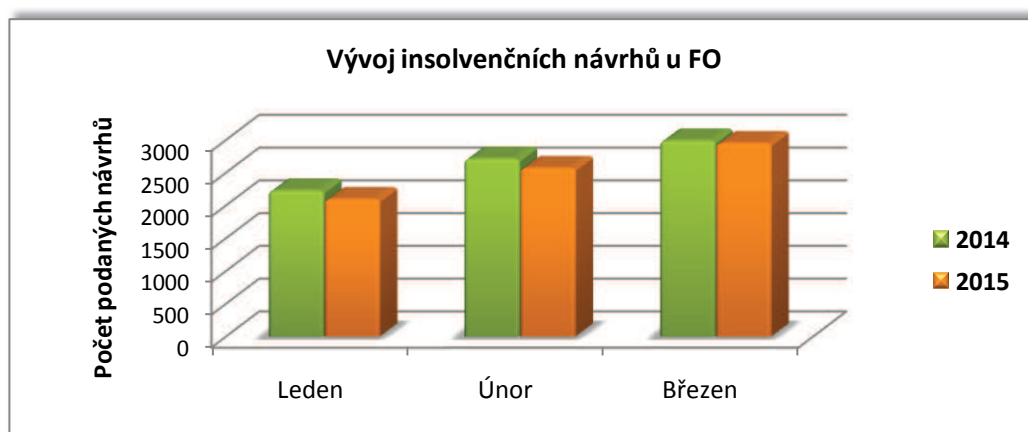
Je důležité, že právo na podání návrhu na vyhlášení moratoria nemá právnická osoba v likvidaci. V ČR je udělení moratoria výjimečné. [17]

2.4 Vývoj úpadků v ČR

Po stručném popisu jednotlivých způsobů řešení úpadku dlužníka je uveden vývoj počtu insolvenčních návrhů a také statistika vývoje osobních bankrotů za srovnatelná období.

2.4.1 Vývoj insolvenčních návrhů

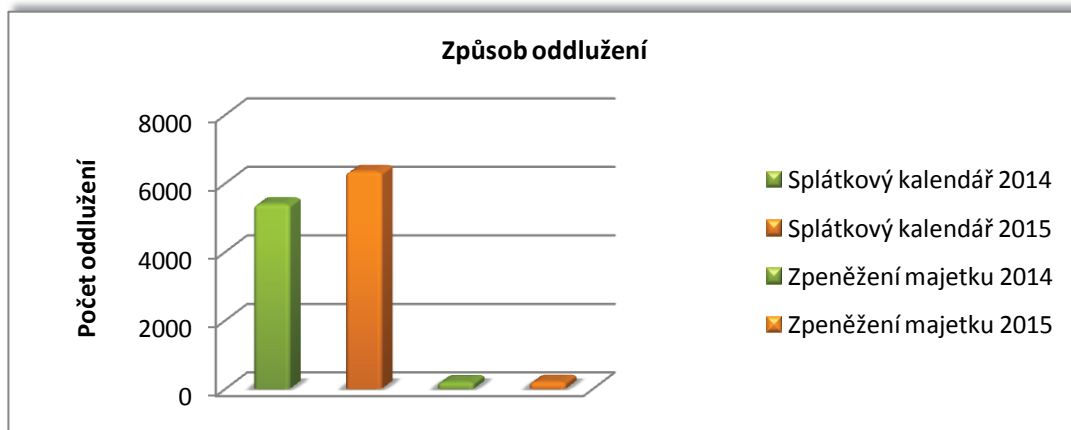
V prvním čtvrtletí roku 2015 bylo podáno celkem 8 466 insolvenčních návrhů (FO i PO). Ve stejném období roku 2014 byl počet insolvenčních návrhů o 4% vyšší. Ze statistiky vyplývá, že nejčastěji je insolvence u PO řešena konkursem, druhým nejčastějším způsobem je reorganizace. Počet insolvenčních návrhů u fyzických osob se snížil v roce 2015 o 3,82% oproti roku 2014. Celkově od roku 2008 počty insolvenčních návrhů u FO každoročně rostly. Teprve v roce 2014 bylo tempo růstu návrhů klesající a tento trend přetrvával i v prvním čtvrtletí roku 2015. [28] Srovnání prvních čtvrtletí roku 2014 a 2015 a jeho klesající trend je znázorněno na Obr. 2.2.

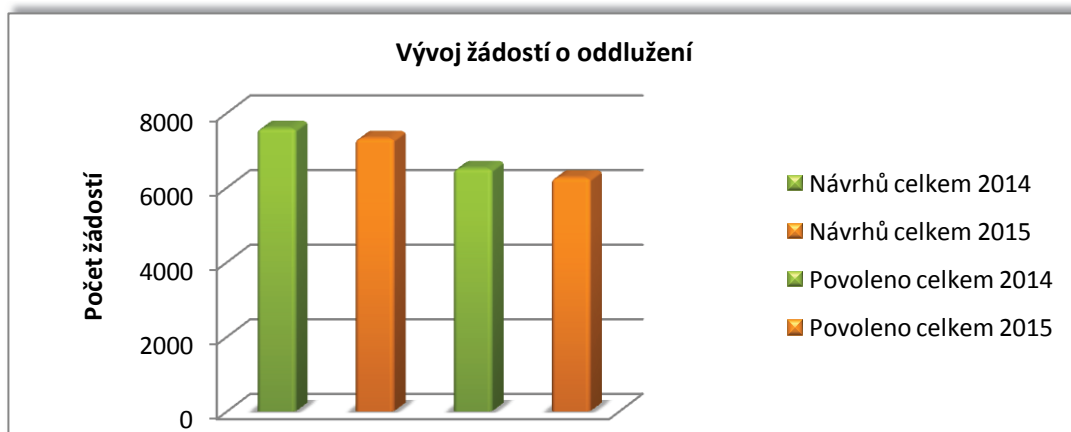
Obr. 2.2 Vývoj celkových insolvenčních návrhů v letech 2014-2015 [28]

V prvním čtvrtletí roku 2015 bylo podáno celkem 7 317 insolvenčních návrhů s žádostí o oddlužení. Z celkového počtu žádostí o oddlužení bylo povoleno 6 259 případů. Formou zpeněžením majetku bylo řešeno 195 případů, formou splátkového kalendáře 6 332 případů. [28] Pro srovnání, v prvním čtvrtletí roku 2014 bylo podáno celkem 7 586 insolvenčních návrhů s žádostí o oddlužení. Ze všech těchto žádostí bylo oddlužení

povoleno v 6 509 případech. Formou zpeněžení majetkové podstaty bylo schváleno 188 případů. U většiny (5 388) případů bylo oddlužení řešeno nastavením splátkového kalendáře. [29] Přehledně je vývoj žádostí a způsobů oddlužení uveden na Obr. 2.3 a Obr. 2.4.

Obr. 2.3 Způsob oddlužení v letech 2014-2015

Obr. 2.4 Vývoj žádostí o oddlužení v letech 2014-2015

Od ledna 2008 bylo pro oddlužení podáno necelých 88 000 návrhů, vyhlášeno jich bylo téměř 61 000. Pro formální nedostatky soudy odmítly kolem 17 % návrhů, necelých 0,5 % návrhů na osobní bankrot bylo zamítnuto, protože dlužník nesplňoval podmínky pro vyhlášení osobního bankrotu. [53] U spotřebitelů a nepodnikajících živnostníků je v následujícím období roku 2015 odhadován spíše rostoucí nebo stagnující trend v počtu insolvenčních návrhů. Jednoznačně není předpokládán návrat na hodnoty minulých let.

Následuje podkapitola, která s insolvenčí souvisí. Jde o přehled registrů dlužníků v ČR, které informují o nesplněných závazcích ekonomických subjektů. Jejich používáním je

částečně možné předejít vzniku úpadků tím, že dlužníkovi nebudou poskytovány různé půjčky a úvěry v případě jeho špatné dosavadní bonity.

2.5 Přehled registrů dlužníků v ČR

V následujících podkapitolách jsou uvedeny různé typy registrů dlužníků v ČR. Jen některé z existujících registrů lze však považovat za relevantní. Jedná se o Insolvenční rejstřík, Bankovní registr klientských informací (BRKI), Nebankovní registr klientských informací (NRKI) a SOLUS. V přehledu je uveden i Centrální registr dlužníků ČR, který však podle níže uvedeného popisu není vhodný pro vyhledávání dlužníků. Každý jednotlivý registr je spravován jiným provozovatelem.

2.5.1 Český insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je spravován u Ministerstva spravedlnosti ČR a lze v něm vyhledat pouze dlužníky, proti kterým bylo zahájeno insolvenční řízení po 1. lednu 2008 a nebyli z rejstříku vyškrtnuti dle § 425 insolvenčního zákona. Dlužníky, proti kterým bylo zahájeno konkursní či vyrovnací řízení před 1. lednem 2008, lze vyhledat v Evidenci úpadců. [10]

2.5.2 Bankovní registr klientských informací

BRKI se řídí zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách a dále zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Údaje do tohoto registru vkládají významné bankovní instituce a stavební spořitelny, např. Raiffeisen stavební spořitelna, Stavební spořitelna ČS, nebo Wüstenrot stavební spořitelna. Tento registr funguje na principu vzájemné výměny informací o schopnosti dlužníků dostát svým závazkům. Jedná se o fyzické osoby a jejich údaje o žádostech o úvěry, uskutečněných úvěrových obchodech nebo o výši úvěrových obchodů vč. splátek.

2.5.3 Nebankovní registr klientských informací

NRKI využívají na rozdíl od BRKI různé finanční nebankovní instituce. Jde především o společnosti zabývající se leasingem splátkového prodeje. Mezi ně patří např. Cetelem, ČSOB Leasing, GE Money auto, Home Credit a ŠkoFin. Mimo tyto leasingové

společnosti mohou do registru nahlížet i banky. NRKI obsahuje údaje o smluvních vztazích mezi věřitelskými subjekty a jejich klienty. [52]

2.5.4 SOLUS

Sdružení SOLUS (Sdružení na Ochranu Leasingu a Úvěrů Spotřebitelům) bylo založeno roku 1999. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob, které si klade za cíl přispívat k prevenci předlužování klientů, ale také k prevenci růstu počtu dlužníků v prodlení a ke zvyšování vymahatelnosti stávajících dluhů po splatnosti.

Sdružení SOLUS sdružuje nebankovní finanční instituce, banky, telekomunikační operátory, distributory energií a další společnosti.

Pro FO poskytuje toto sdružení možnost získání výpisu všech závazků pomocí SMS, za předpokladu získání osobního kódu SIN za poplatek. SMS výpis obsahuje:

- a) údaje o aktuálních závazcích po splatnosti vedených v Registru FO o dané osobě,
- b) informace o jednotlivých dlužných částkách u společností, které tyto dluhy evidují,
- c) datum a přesný čas, kdy byl výpis vyhotoven. [49]

V Příloze č. 1 je umístěn formulář na žádost o výpis z registrů zájmového sdružení právnických osob SOLUS pro FO.

2.5.5 Centrální registr dlužníků České republiky

Centrální registr dlužníků České republiky je globální informační systém, který informuje širokou veřejnost o nesplněných závazcích ekonomických subjektů registrovaných v ČR prostřednictvím mezinárodního Centrálního registru dlužníků, databázového systému CERD (Central Register of Debtors), BRCI (Bank Register of Client Information) a NRCI (Non Bank Register for Client Information). Slouží k prověření klientů a poskytnutí informací k odhadu rizik spojených s budoucími transakcemi s problémovými PO a FO, např. před poskytnutím půjčky, leasingu nebo plateb s odloženou splatností. Takto je možné vyhnout se svým vlastním následným problémům a předejít tak situaci možného úpadku.

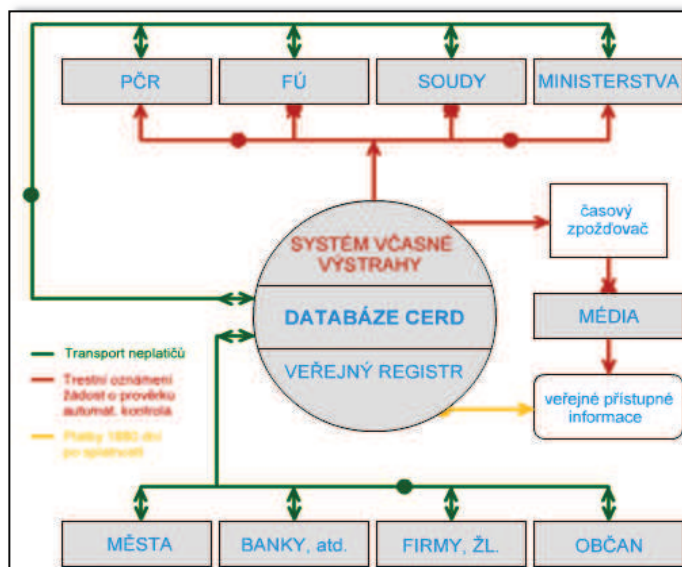
Systém CERD umožňuje vyhledat FO a PO, na které je podán návrh na zahájení insolvenčního řízení. V porovnání s CERD lze v insolvenčním rejstříku vyhledat pouze

dlužníky, proti kterým bylo insolvenční řízení již zahájeno. Pro vyhledávání jednotlivých dlužníků a neplatičů je potřeba být bezplatně registrován. Jednatelům tohoto registru je p. Jiří Jehlička. [27]

Systém CERD je zobrazen na Obr. 2.5. V září roku 2014 zahájili reportéři televizní stanice Prima Family natáčení série reportáží o tom, jak ve skutečnosti CERD funguje, a to na základě podnětů osob, které si zaplatily, ale službu od CERD nedostaly. Právník, vypovídající v reportáži ze dne 6. 9. 2014 uvedl, že smluvní a všeobecné obchodní podmínky přímo deklarují, že neodpovídají za správnost údajů v registru. To znamená, že údaje zřejmě nejsou kontrolovány. V této reportáži je také řečeno, že instituce, jako jsou finanční úřady, banky apod. nemohou poskytovat informace do systému na základě zákona o ochraně osobních údajů.

Ministerstvo spravedlnosti (MS) se k tomuto vyjádřilo následovně: „*Ministerstvo spravedlnosti ČR centrální registr dlužníků neprovozuje a distancuje se od něj, jde o aktivitu soukromou. MS tudíž nemůže ani jakýmkoliv způsobem garantovat obsah a původ informací, které jsou na serveru CERD zveřejňovány.*“

Finanční správa ČR uvedla, že: „*s Centrálním registrem dlužníků nikterak nespolupracuje a že zákonná povinnost mlčenlivosti takovouto spoluprací zcela vylučuje.*“ Znamená to, že CERD není zřejmě věrohodným zdrojem pro zjišťování stavu dlužníků. [48]

Obr. 2.5 Princip fungování databáze CERD [26]

V přehledu registrů dlužníků jsou uvedeny jednotlivé registry, ze kterých je možno usoudit na dlužníkovu platební morálku a zajistit tak omezené zadlužení osoby, která by se jinak mohla octnout v úpadku.

2.6 Německá právní úprava úpadku

Základem německé právní úpravy je především insolvenční řád Gesetz vom 5. 10. 1994, BGBI. I S. 2866, Insolvenzordnung (InsO). Tato vyhláška (insolvenční řád) byla přijata v roce 1994, avšak v platnost vstoupila až 1. ledna 1999 a nahradila platnost původní vyhlášky o bankrotu. Tato vyhláška byla inspirována zejména konkursním právem v USA. [4]

Podle § 1 InsO [46] je: *„účelem insolvenčního řízení společné poměrné uspokojení věřitelů ze zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a rozdělení výtěžku tohoto zpeněžení mezi věřitele, nebo je v insolvenčním plánu přijata odlišná úprava zejména pro zachování dlužníkovu podnikání.“*

Základní podmínkou pro zahájení insolvenčního řízení proti majetku fyzické osoby je platební neschopnost FO podle § 17 odst. 1 InsO. Osoba je v platební neschopnosti, podle § 17 odst. 2 InsO, pokud není schopna uspokojit své splatné závazky. § 17 odst. 2 věta 2 InsO říká, že insolvence nastává tehdy, když dlužník zastavil jeho platby vůči okolí. Aby se ustanovení úpadkového řízení zbytečně neprotahovalo, § 18 InsO dává možnost dlužníkovi podat návrh na platební neschopnost (úpadek) již v případě hrozícího úpadku. Podle § 18 odst. 2 InsO, kdy se předpokládá, že dlužník nebude schopen uspokojit současné platební závazky v jejich splatnosti. [4]

2.6.1 Vývoj právní úpravy

Konkursní řád („Konkursordnung“) je v Německu již od 19. století a jeho hlavním cílem bylo vymáhání nároků věřitelů. K 1. lednu 1900 vstoupil v platnost nový občanský zákoník, ve kterém se odráží sociální a hospodářské změny. Tento významný dokument měl také vliv na pozdější konkursní řád. Řád o vyrovnání („Vergleichsordnung“) platný od roku 1934 již projevovaly nové cíle insolvenčního řízení. Kromě likvidace a rozdělení výtěžku ze zpeněžení majetkové podstaty věřitelům, se do popředí dostává také zachování zadluženého podniku. Později, v roce 1974 vstoupil v platnost zákon o způsobu financování mezd při konkursu podniku („Gesetz über das Konkursgeld“). V roce 1985

a 1986 byly vypracovány dvě zprávy. Likvidace a reorganizace se měla uskutečnit bez výsostných rozhodnutí a bez zásahu do vlastnických struktur. Dále byl návrh rozšířen o oddlužení fyzických osob a o insolvenční řízení spotřebitelů. Následovala reforma v roce 1991 a v roce 1994. Mezi cíle reformy v roce 1994 patřilo mimo jiné i oddlužení fyzických osob. V roce 2007 došlo na základě získaných poznatků a zkušeností ke zjednodušení insolvenčního řízení zejména pro podniky. [20]

2.6.2 Novelizace 2014

Dne 1. července 2014 nabylo účinnosti nařízení o Zkrácení doby řízení zbavení zbytkového dluhu dlužníka a posílení postavení věřitelů („Gesetz zur Verkürzung des Restschuldbefreiungsverfahrens und zur Stärkung der Gläubigerrechte“).

Jednou z hlavních změn je délka trvání oddlužení. Standardní doba oddlužení je 6 let. Hlavní změnou v této úpravě je možnost předčasného zbavení dlužníka zbytkového dluhu na jeho vlastní žádost. Znamená to tedy, že oddlužení nemusí vždy trvat 6 let. Může být skončeno dříve, avšak za splnění jednoho z následujících předpokladů:

- a) kdykoliv v jeho průběhu, pokud dlužník již uhradil veškeré náklady spojené s insolvenčním řízením, přednostní pohledávky a za předpokladu, že přihlášení věřitelé dosáhli plného uspokojení,
- b) pokud je majetková podstata dlužníka dostačující pro insolvenční řízení, jsou uhrazeny veškeré přednostní pohledávky a je uspokojeno nejméně 35% přihlášených pohledávek; tyto podmínky musí být splněny do 3 let od schválení návrhu na povolení oddlužení,
- c) pokud již uplynula lhůta 5 let od schválení návrhu na povolení oddlužení a dlužník byl schopen uhradit alespoň náklady spojené s insolvenčním řízením.

Jeden z důvodů pro zkrácení doby oddlužení bylo relativně dlouhé dřívější období oddlužení ve srovnání s jinými státy v Evropě. Pro dlužníka je přesto docela obtížné splatit nejméně 35% dluhů v období 3 let.

Další ze změn je odměna insolvenčního správce. V případě insolvenčních řízení je jmenován insolvenční administrativní pracovník (opatrovník) namísto insolvenčního správce. Základní odměna insolvenčního správce je přitom z původních €600 zvýšena na €800, může být však i vyšší. Odměnu insolvenčního správce určuje insolvenční soud a není veřejně známa.

Novela přináší také úpravu v oblasti postavení věřitelů. Jejich právo bylo posíleno a věřitelé mohou kdykoli během řízení podat písemnou žádost ke zrušení zbavení dlužníka zbytkového dluhu. Žádost však nesmí být podána později, než je den závěrečného soudního jednání. [19]

2.7 Způsoby řešení úpadku FO v SRN

V Německu lze úpadek FO řešit dvěma způsoby, přitom záleží, zda je osoba v oddlužení podnikatel nebo nepodnikatel. Německá úprava rozlišuje:

- a) úplné oddlužení – klasické insolvenční řízení (obdoba konkursu v ČR),
- b) spotřebitelské insolvenční řízení (obdoba nepatrného konkursu v ČR).

Podle § 17 InsO se německý dlužník nachází v úpadku za předpokladu, že není schopen dostát svým splatným peněžitým závazkům. Žádné další podmínky pro úpadek FO v zákoně uvedeny nejsou. Pro hrozící úpadek platí, že dlužník není schopen splácet své stávající peněžité závazky ve lhůtě splatnosti. [4]

2.7.1 Úplné oddlužení

Řešení úpadku dlužníka úplným oddlužením je možné od roku 1999, tedy od nabytí účinnosti InsO. Úpadek mají touto cestou možnost řešit fyzické osoby – podnikatelé. U úplného oddlužení dochází ke zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a při osvobození od zbytku závazků dlužníka přijde dlužník i o zabavitelnou část svých budoucích příjmů. Návrh na osvobození od zbytku závazků musí být podán společně s insolvenčním návrhem. Součástí úplného oddlužení je insolvenční řízení, které mu musí předcházet. V jeho průběhu je také zpeněžena majetková podstata. Podrobnější průběh insolvenčního řízení způsobem úplného oddlužení je uveden v kap. 3.

2.7.2 Spotřebitelské insolvenční řízení

Spotřebitelské insolvenční řízení mohou uplatnit FO – nepodnikatelé a také bývalí podnikatelé, jejichž závazky z podnikání jsou zanedbatelné. Tento druh insolvenčního řízení probíhá ve čtyřech fázích, které mohou probíhat souběžně:

- a) mimosoudní vyrovnání,
- b) řízení o vyrovnání závazků,

- c) soudní insolvenční řízení a
- d) období „dobrého chování“.

Před podáním insolvenčního návrhu se dlužník musí pokusit urovnat svou finanční situaci mimosoudně. Je zapotřebí sestavit plán k vyrovnání závazků za pomoci třetí osoby a zaslat jej věřitelům. Pokud věřitelé tento plán přijmou a dlužník splní své povinnosti, je dlužník od dluhů osvobozen. V opačném případě si dlužník u třetí osoby požádá o vystavení dokladu o neúspěšném pokusu mimosoudního vyrovnání. [21] Poté začíná běžet insolvenční řízení podobně jako v ČR, jemuž je věnována kap. 3.

2.7.3 Vývoj spotřebitelských insolvencí v Německu

Dle aktuální dostupné statistiky klesly počty insolvencí u spotřebitelů o 4,9% v roce 2014 oproti roku 2013. Byl to celkově pátý rok, kdy docházelo k poklesu. Počet insolvencí u spotřebitelů dosáhl na konci roku 2014 celkem 86 900 případů, v roce 2013 to bylo 91 360. Důvodem byla nízká míra nezaměstnanosti a nízká míra inflace vedoucí k finanční stabilitě německých spotřebitelů. Nejvyšší počet insolvenčních návrhů u spotřebitelů v jednom roce byl zaznamenán v roce 2010 s 109 960 návrhy, což bylo zhruba o pětinu více, než v roce 2014. [30]

Podobně jako u české části právní úpravy je v další části kapitoly uvedeno, které registry dlužníku je možné použít v rámci vyhledávání v SRN.

2.8 Registry dlužníků v SRN

V Německu je možné zjistit informace o dlužnících pouze ze dvou rejstříků, buď z německého insolvenčního rejstříku nebo z úřadu tzv. Schufa, kde je možné nechat si potvrdit či vyvrátit existenci dluhů.

2.8.1 Německý insolvenční rejstřík

V souladu s § 9 InsO, tento rejstřík poskytuje přístup ke všem vyhlášením německých insolvenčních soudů. Tyto informace jsou právně závazné a veřejně přístupné.

Rejstřík je přístupný od 1. dubna 2002 a spravuje jej Bundes-Länder-Kommission für Datenverarbeitung und Rationalisierung in der Justiz, zastoupená ministerstvem spravedlnosti spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko. Přístup do insolvenčního rejstříku

je zdarma. Informace se vztahují k probíhajícím insolvenčním řízením, která ještě nebyla ukončena. Po ukončení řízení jsou údaje z rejstříku vymazány nejpozději do 6 měsíců.

Ve zveřejněných oznámeních všech německých insolvenčních soudů je možné vyhledávat pouze během prvních dvou týdnů po dni jejich zveřejnění. Po uplynutí této lhůty je nutné hledat podle soudního obvodu insolvenčního soud, přičemž je potřeba zadat jeden z údajů: příjmení, firma, sídlo nebo bydliště dlužníka, jedacího číslo insolvenčního soudu nebo rejstříkového soudu, druh zápisu nebo identifikační číslo. [35]

Veškeré vyhledávání a poskytnuté informace jsou pouze v německém jazyce.

2.8.2 Schufa

Jedná se o registr dlužníků, který je spravován úřadem Schufa. Kterákoli FO nebo PO si může nechat potvrdit, zda má dluhy či nikoliv. Tento výpis může být v Německu požadován např. při žádosti o pronájem bytu nebo půjčky.

Od 1. dubna 2010 má každý občan SRN jednou za období 12 měsíců právo požádat úřad Schufa o bezplatný výpis za účelem kontroly uložených dat. Pro sepsání žádosti musí být použit objednávkový formulář pro přehled údajů („Bestellformular Datenübersicht nach § 34 BDSG“), který je k nahlédnutí v Příloze č. 2. K žádosti je potřeba přiložit doklad totožnosti. Lhůta pro vyřízení ze strany úřadu Schufa je 6 týdnů. Další online výpisy z registru Schufa stojí €18,5 nebo €24,95 za písemné vyhotovení.

Všechny informace jsou vedeny v německém jazyce, avšak formuláře je možné získat taktéž v jazyce anglickém i tureckém. [37]

2.9 Rozdíly v národních úpravách a registrech dlužníků

Rozdíly lze bezpochyby nalézt v právní úpravě samotné a zákonech, které jednotlivé země při insolvenčním řízení využívají. Taktéž vývoj právních úprav je odlišný.

Prvním podstatným rozdílem mezi německou a českou právní úpravou však je, že německý úpadek, podle InsO, je chápán stejně jako český, ale je definován pojmem „důvod zahájení řízení“, místo úpadku. Pro úpadek dlužníka v SRN je podstatné, že dlužník není schopen plnit své splatné závazky. V ČR je podmínkou pro prohlášení úpadku více. Jednak musí mít dlužník minimálně dva věřitele a potom musí mít závazky po splatnosti déle než 30 dnů.

Také způsoby řešení úpadku u fyzických osob jsou rozdílné. Oddlužení v ČR lze provést plněním splátkového kalendáře, nebo zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. V SRN je možné oddlužit FO a PO podnikatele i nepodnikatele. Způsobem úplného oddlužení řeší právní úprava oddlužení u podnikatelů a spotřebitelským insolvenčním řízením u nepodnikatelů, nebo bývalých podnikatelů.

Další podstatná odchylka podle německého InsO spočívá v počtu věřitelů. Podle InsO není znakem úpadku pluralita věřitelů. Dlužník se tedy může nacházet v úpadku již při existenci jediného věřitele.

Rozdílná je i doba průběhu oddlužení a výše splacených dluhů. Podle českého právního řádu probíhá oddlužení 5 let a dlužník je přitom povinen splatit nejméně 30% (pokud se dlužník s věřiteli nedohodne jinak) svých dluhů nezajištěným věřitelům, aby oddlužení docílil. V ČR je tedy zákonem stanoveno uspokojit věřitele buď formou splátkového kalendáře, nebo zpeněžením majetkové podstaty. Naopak v SRN může být uspokojení věřitelů provedeno i kombinací obou výše uvedených způsobů.

V SRN je standardní doba pro oddlužení 6 let a dlužník je zbaven jak majetku, tak i zabavitelných příjmů. Dochází totiž ke zpeněžení majetkové podstaty a při osvobození od zbytku závazků, dlužník současně přijde i o zabavitelnou částku svých budoucích příjmů – úplné oddlužení. Po skončení řízení dlužnickovy závazky nadále trvají, avšak pouze jako naturální obligace (dluhy sice právně existují, ale chybí zde vynutitelný nárok a jejich splnění si věřitel již nemůže vymoci). Skutečnost, že je dlužník zbaven nejen majetkové podstaty, ale i příjmů je sice pro dlužníka náročnější, ale důstojné a věřitelům se dostane maximálního možného uspokojení. Novela z roku 2014 dává možnost doby oddlužení kratší než 6 let, avšak za splnění podmínek uvedených v kap 2.6.2.

U jednotlivých registrů dlužníků je možné najít rozdíl v počtu možností, kde je možné vyhledat informace o dlužnících nebo si nechat vystavit výpis dluhů. V České republice je na výběr ze čtyř věrohodných zdrojů – insolvenční rejstřík, BRKI, NRKI a SOLUS. V SRN je možné získat informace taktéž pomocí insolvenčního rejstříku nebo úřadu Schufa.

Pro případy mezinárodní insolvence je na závěr potřeba dodat ještě existenci modelového zákona UNCITRAL. V prosinci roku 1997 schválilo Valné shromáždění OSN na návrh komise pro UNCITRAL ustanovení právě tohoto modelového zákona k mezinárodní insolvenční. Cílem modelových ustanovení je vytvoření jednotného standardu pro součinnost při mezinárodních insolvenčních řízeních sestavením rámce pro řešení praktických problémů spolupráce. [54]

Tímto výčtem základních rozdílů v jednotlivých národních úpravách je ukončena druhá kapitola – Charakteristika úpadku v ČR ve srovnání se SRN. Třetí kapitola je věnována postupům při oddlužení v jednotlivých zemích.

2.10 Dílčí shrnutí

Podstatou kapitoly bylo charakterizovat a českou a německou právní úpravu úpadku, jejich vývoj a způsoby řešení úpadku obou zemí. Nedílnou součástí byly novelizace právních úprav z roku 2014. Uvedeny byly také jednotlivé typy registrů dlužníků v jednotlivých zemích. Z praktického hlediska zde byly vyobrazeny číselné údaje o vývoji počtu insolvenčních návrhů FO s žádostí o oddlužení a také řešení oddlužení (splátkovým kalendářem/zpeněžením majetkové podstaty). V rámci SRN byl uveden vývoj počtu spotřebitelských insolvencí. Na závěr byly srovnány jednotlivé národní úpravy insolvence a insolvenční rejstříky a zdůrazněny jejich nejpodstatnější rozdíly.

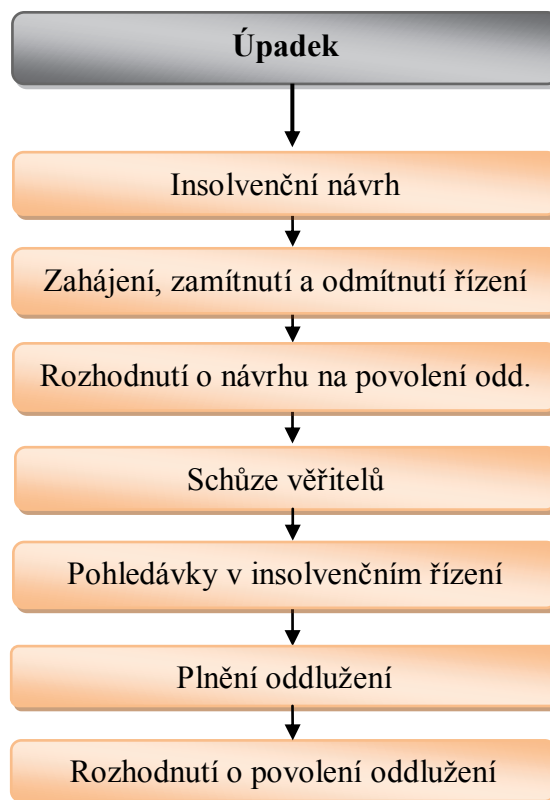
3 Oddlužení a jeho dopady na dlužníka

3.1 Průběh insolvenčního řízení/oddlužení v ČR

Schéma v úvodu této kapitoly přehledně zobrazuje průběh insolvenčního řízení (viz Obr. 3.1), na jehož konci je oddlužení povoleno a dlužník zbaven svých zbývajících dluhů, pokud jsou splněny podmínky pro oddlužení FO. Insolvenční řízení tedy prochází několika fázemi, které jsou podrobněji popsány v následujícím textu. Je důležité uvést také zásady insolvenčního řízení, které by měly platit v jeho průběhu.

Insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádná ze zúčastněných stran (dlužník, věřitelé, soud, insolvenční správce) nebyla neprávem poškozena nebo nedovoleně zvýhodněna. Mělo by být dosaženo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů. Věřitelé, kteří mají podle zákona stejné nebo obdobné postavení, mají také v insolvenčním řízení rovné možnosti. Věřitelé jsou také povinni zdržet se jednání směřujícího k uspokojení pohledávek mimo insolvenční řízení.

Schéma Obr. 3.1 zřetelně zobrazuje jednotlivé kroky oddlužení v ČR, které jsou dále detailněji popsány a vysvětleny. [33]

Obr. 3.1 Schéma průběhu insolvenčního řízení v ČR

3.1.1 Insolvenční návrh

Pokud nepodnikající FO zjistí, že se nachází v úpadku, nebo pokud jí úpadek hrozí (viz Insolvenční pojmy kap. 2.1), je oprávněna podat návrh na oddlužení, neboli insolvenční návrh. Tento návrh je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel. Pokud se jedná o hrozící úpadek, návrh může podat pouze dlužník. Jde o situaci, kterou chce vyřešit sám dlužník a vyrovnat se se svými finančními problémy. Návrh je možné podat písemnou formou prostřednictvím formuláře s úředně ověřeným podpisem. Elektronickou formou lze podat návrh se zaručeným elektronickým podpisem, nebo prostřednictvím datové schránky.

V návrhu na povolení oddlužení dlužník uvede své osobní údaje a veškeré rozhodující skutečnosti osvědčující úpadek nebo hrozící úpadek, viz Příloha č. 3. Dlužník také podrobně uvede okolnosti, z nichž lze usuzovat na výši hodnoty plnění, kterou při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. K návrhu musí dlužník připojit seznam majetku a závazků (jinak insolvenční soud oddlužení nepovolí), listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky a očekávané příjmy v následujících 5 letech, aby bylo možné předpovědět schopnost splácení dluhů. [11]

3.1.1.1 Společný návrh manželů na povolení oddlužení

Tento institut vstoupil v platnost v souvislosti s novelou roku 2014. Podle § 394a InsZ: „*mohou tento společný návrh manželů na povolení oddlužení podat manželé, z nichž je každý samostatně oprávněn podat návrh na povolení oddlužení.*“ V tomto případě je rozhodné to, zda jde o manžele ke dni, kdy je návrh doručen insolvenčnímu soudu. Oba z manželů musí v návrhu uvést výslovné prohlášení o tom, že souhlasí s tím, aby veškerý jejich majetek byl považován za majetek ve společném jmění manželů. Podpisy obou manželů musí být úředně ověřeny. Manželé, kteří podali takový návrh, mají po dobu trvání insolvenčního řízení a po dobu trvání účinků oddlužení postavení jednoho dlužníka tzn., že jsou považováni za jeden subjekt. [24]

3.1.2 Zahájení, zamítnutí a odmítnutí řízení

Po úspěšném vyplnění formuláře následuje jeho odeslání příslušnému krajskému soudu. Nejpozději do 2 úředních hodin po doručení návrhu na povolení oddlužení musí být návrh zveřejněn v insolvenčním rejstříku tzv. Vyhláškou o zahájení insolvenčního řízení

a také na úřední desce soudu. Tímto okamžikem je insolvenční řízení (IŘ) zahájeno a nastávají jeho účinky.

Poté soud zjišťuje, zda insolvenční návrh obsahuje veškeré náležitosti a přílohy, které jsou zákonem stanovené. Pokud tomu tak není a návrh obsahuje formální vady, soud takový návrh **odmítne** a vyzve dlužníka k nápravě do 7 dnů. Během této lhůty musí dlužník návrh doplnit, popř. opravit chyby. Za zásadní nedostatek je považována např. chybná přihláška pohledávky nebo její neúplnost. Pokud dlužník tuto vadu do stanovené lhůty neodstraní nebo nedoplní požadované přílohy, soud návrh **zamítne**. [38]

Podle § 395 InsZ insolvenční soud zamítne také ten návrh, o kterém lze důvodně předpokládat, že je jim sledován nepoctivý záměr, nebo pokud soud zjistí, že hodnota plnění při oddlužení by byla pro nezajištěné věřitele nižší než 30% jejich pohledávek.

Se zahájením insolvenčního řízení, tj. okamžikem zveřejnění vyhlášky, vznikají i jeho účinky:

- a) pohledávky za majetkovou podstatou dlužníka nemohou být uplatněny žalobou, pokud je lze uplatnit přihláškou,
  - b) právo na uspokojení ze zajištění lze uplatnit a nově také nabýt dle InsZ,
  - c) výkon rozhodnutí či exekuci lze nařídit, nebo zahájit, nelze ji však provést.
- [24]

Od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, je dlužník povinen zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a majetkem, který do ní náleží nebo může náležet, a který může být nabyt během insolvenčního řízení. Peněžité závazky, které vznikly před zahájením insolvenčního řízení je možné plnit pouze za podmínek stanovených InsZ. [42]

3.1.3 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

Pokud soud shledá dlužníkuv návrh na povolení oddlužení za oprávněný, tzn., že dlužník je v úpadku, nebo hrozícím úpadku a že návrh je v pořádku a se všemi zákonem stanovenými náležitostmi (ať už v řádném podání nebo po odstranění vad), vydá rozhodnutí o úpadku. [32]

Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení se všemi náležitostmi (např. výrokem o tom, že se zjišťuje úpadek dlužníka, ustanovení insolvenčního správce, údaj o nastávajících účincích rozhodnutí o úpadku), doručí insolvenční soud zvlášť dlužníkovi, insolvenčnímu správci a osobám, které k insolvenčnímu řízení přistoupily. Věřitelé mohou najít rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku.

3.1.4 Schůze věřitelů

Soud rozhodne o způsobu řešení úpadku samostatným rozhodnutím, které je nutno vydat nejpozději do 3 měsíců po rozhodnutí o úpadku. Zároveň soud nesmí rozhodnout dříve, než po skončení schůze věřitelů svolané za účelem rozhodnutí o úpadku.

První schůze věřitelů je svolána k projednání způsobu oddlužení a k hlasování o jeho přijetí. Hlasovat o způsobu oddlužení mohou výhradně nezajištění věřitelé, kteří včas přihlásili své pohledávky. O způsobu oddlužení rozhodne schůze věřitelů prostou většinou hlasů počítanou podle výše jejich pohledávek. V případě, že ani jeden ze způsobů nezíská potřebný počet hlasů, rozhodne o způsobu oddlužení insolvenční soud v rozhodnutí o schválení oddlužení. Způsobem oddlužení je myšleno buď zpeněžení majetkové podstaty, nebo plnění splátkového kalendáře.

a) Zpeněžení majetkové podstaty

Zpeněžením majetkové podstaty se, podle §283 odst. 1 InsZ, rozumí: „*převedení veškerého majetku dlužníka, který do ní náleží, na peníze za účelem uspokojení věřitelů.*“ Za zpeněžení se považuje i využití bankovních kont dlužníka a jeho peněžní hotovosti. Zpeněžením se rozumí i úplatné postoupení pohledávek dlužníka. K této možnosti zpeněžení lze přistoupit nejdříve po první schůzi věřitelů. O způsobu zpeněžení majetkové podstaty rozhodne spolu s věřitelským výborem i insolvenční správce.

Majetek, který slouží k zajištění, insolvenční správce zpeněžení jen na žádost a pokyny zajištěného věřitele. Zpeněžení majetkové podstaty je neprodleně po zpeněžení písemně doloženo insolvenčním správcem a jsou zde uvedeny podmínky, za kterých ke zpeněžení došlo.

Nestačí-li k uspokojení pohledávek věřitelů výtěžek z majetkové podstaty, uspokojí se nejdříve odměna a hotové výdaje insolvenčního správce, poté pohledávky věřitelů z úvěrového financování a náklady spojené s údržbou majetkové podstaty. Dále pohledávky věřitelů na výživném ze zákona a náhrada škody způsobené na zdraví. Ostatní pohledávky jsou uspokojeny poměrně.

Výtěžek ze zpeněžení lze použít k uspokojení i jiných pohledávek, avšak nejdříve musí být uspokojeny pohledávky zajištěných věřitelů.

b) Plněním splátkového kalendáře

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu 5 let každý měsíc splácet nezajištěným věřitelům částku ze svých příjmů, a to v té výši, v jaké

z nich mohou být při výkonu rozhodnutí, nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Částku rozvrhne dlužník za pomoci insolvenčního správce podle poměru pohledávek nezajištěných věřitelů.

Věřitelé však mohou hlasovat o plnění oddlužení splátkovým kalendářem i mimo schůzi věřitelů, jak je uvedeno v § 401 InsZ. Pokud věřitelé hlasují po zahájení insolvenčního řízení, přihlíží se k jejich hlasu pouze, pokud je podán na tzv. hlasovacím lístku. Tento hlasovací lístek musí být doručen insolvenčnímu soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů.

Věřitelé mají také právo hlasovat o přijetí způsobu řešení oddlužení také před zahájením insolvenčního řízení. Věřitelé jsou v tomto případě opět povinni vyplnit hlasovací lístek a zaslat jej dlužníkovi nejpozději do posledního dne lhůty, kterou dlužník stanovil a věřitelům písemně oznámil (minimálně 15 dnů).

Věřitelé, kteří hlasovali o způsobu oddlužení, mají právo na podání námítky, že jsou v řízení skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly **odmítnutí**, nebo **zamítnutí** návrhu. Pokud věřitelé toto právo neuplatní nejpozději do skončení schůze věřitelů, potom souhlasí se zvoleným způsobem oddlužením bez ohledu na to, zda má dlužník dluhy z podnikání, či nikoli. [24]

3.1.5 Pohledávky v insolvenčním řízení

V insolvenčním řízení jsou rozlišeny:

a) pohledávky klasické, tzn. plnění z kupní smlouvy mezi dlužníkem a věřitelem, které věřitelé uplatní pomocí přihlášky. Mimo klasické pohledávky existují také:

b) pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené.

Mezi pohledávky za majetkovou podstatou podle § 168 odst. 1, InsZ patří:

- náhrada hotových výdajů a odměna předběžného správce (neplatí, pokud předběžný správce = insolvenční správce),
- náhrada nutných výdajů a odměna likvidátora dlužníka a správce podniku dlužníka za spolupráci s předběžným, nebo insolvenčním správcem,
- náhrada nutných výdajů a odměna členů a náhradníků věřitelského výboru,
- náhrada zálohy na náklady insolvenčního řízení, pokud byl plátcem jiný, než dlužník,
- pohledávky věřitelů z úvěrového financování mimo ty, uzavřené po schválení oddlužení.

§ 168 odst. 2, InsZ uvádí také výčet pohledávek za majetkovou podstatou, které vznikly po rozhodnutí o úpadku. Pohledávky za majetkovou podstatou se uspokojují v plné výši po rozhodnutí o úpadku.

Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jsou, podle § 169 odst. 1 InsZ tyto:

- pracovněprávní pohledávky dlužníkových zaměstnanců,
- pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví,
- pohledávky Úřadu práce ČR za náhradu mzdy vyplacené zaměstnancům,
- pohledávky věřitelů na výživném ze zákona,
- pohledávky účastníků z penzijního připojištění se státním příspěvkem,
- další pohledávky, o kterých to stanoví InsZ.

Podobně jako v případě pohledávek za majetkovou podstatou se pohledávky na roveň jim postavené uspokojují v plné výši kdykoli po rozhodnutí o úpadku.

Dále je možné rozlišit pohledávky:

c) vykonatelné a nevykonatelné. Vykonatelná pohledávka umožňuje věřiteli vynutit realizaci práva na jeho pohledávku na základě soudního, nebo správního rozhodnutí, pokud pohledávka není splněna dobrovolně. Vykonatelné rozhodnutí je v podobě tzv. exekučního titulu (pravomocné a vykonatelné rozhodnutí soudu, notářský či exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti dané pohledávky).

Naopak nevykonatelná pohledávka je ta, kterou nelze vymáhat prostřednictvím nařízení výkonu rozhodnutí, nebo exekucí. [36]

d) Pohledávka (ne)podmíněná je taková, při které je smluvně daný nárok na určité plnění. Realizace tohoto plnění je však vázaná na splnění určité podmínky, nebo více podmínek v budoucnu. Pohledávka je zjištěná, ale splatná až po splnění dané podmínky.

e) Pohledávka zajištěná (ručení, hypotéka, směnka) **a nezajištěná** (bez ručení).

Nezajištění věřitelé jsou věřitelé, kteří nemají svou pohledávku nikterak zajištěnou. Své pohledávky přihlašují pomocí zvláštního formuláře. Zajištění věřitelé mají svou pohledávku právně zajištěnou a uplatňují své pohledávky přihláškou, ve které se dovolávají svého zajištění. Platí to i tehdy, jde-li o zajištěného věřitele, který může pohledávku vůči dlužníkovi uspokojit jen z majetku poskytnutého k zajištění.

Zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla pohledávka zajištěna. Pohledávky, které nejsou zajištěny, jsou uspokojeny buď plněním splátkového kalendáře, nebo zpeněžením majetkové

podstaty. Pořadí uspokojení pohledávek záleží na době vzniku zástavního práva, nebo na době vzniku zajištění, pokud se zajištění věřitelé nedohodnou jinak.

f) Pohledávka zjištěná je taková, která nebyla při přezkumném řízení popřena co do její výše, důvodu, nebo pořadí. Pohledávky mohou žalobou popírat insolvenční správce, dlužník i věřitelé. Popřená pohledávka však není v rozporu se zjištěnou pohledávkou, neboť žaloba může být později popřena.[1]

3.1.6 Přihlášení pohledávek a jejich přezkoumání

Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí 30 dnů od rozhodnutí o úpadku. Pokud je přihláška pohledávky podána po uplynutí této lhůty, soud k nim nepřihlíží a tato pohledávka není v insolvenční řízení uplatněna. Dále je možné přihlásit také pohledávky, které již byly u soudu uplatněny.[24]

Přihlásit nezajištěnou pohledávku k insolvenčnímu soudu je možné pomocí daného formuláře, který je uveden v Příloze č. 4.

3.1.6.1 Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem

Príslušný insolvenční správce nejprve přezkoumá podané přihlášky pohledávek podle příložených dokladů a účetnictví, nebo vedené daňové evidence dlužníka. Dlužník je insolvenčním správcem vyzván k vyjádření o přihlášených pohledávkách. Pokud insolvenční správce shledá přihlášku pohledávky vadnou nebo neúplnou, vyzve věřitele, aby ji doplnil nebo upravil do 15 dnů. Pokud věřitel takto neučiní, insolvenční správce předloží původní přihlášku insolvenčnímu soudu. Ten později rozhodne o tom, že se k přihlášce pohledávky v insolvenčním řízení nepřihlíží. Tato skutečnost je následně sdělena věřiteli. [24]

3.1.7 Nařízení přezkumného jednání

Přezkumné jednání je nařízeno insolvenčním soudem, v jehož průběhu probíhá přezkoumání veškerých přihlášených pohledávek. K přezkumu dochází až po přezkoumání pohledávek insolvenčním správcem. V rozhodnutí o úpadku určí soud přesný termín a místo, kde k přezkumu dojde. Předvolání k přezkumnému jednání je dlužníku a insolvenčnímu správci doručeno do vlastních rukou. Oba jsou povinni se zúčastnit

přezkumného jednání. Insolvenční správce může být přitom zastoupen na své nebezpečí a náklady.

Přezkoumání přihlášených pohledávek probíhá podle seznamu přihlášených pohledávek. Při přezkumném jednání se každá z pohledávek považuje za vykonatelnou, pokud věřitel dokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni vydání rozhodnutí o úpadku. [24]

3.1.8 Popření přihlášených pohledávek

Podle § 192 InsZ, pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek může popírat buď insolvenční správce, dlužník, nebo přihlášení věřitelé. Popření pohledávky dlužníkem nemá vliv na její zjištění. Pro pohledávku, kterou popře dlužník co do její pravosti, nebo výše, není v rozsahu popření upravený seznam přihlášených pohledávek exekucním titulem.

Věřitel může až do skončení přezkumného jednání měnit výši přihlašované pohledávky, ale jen v případě, že pohledávka není zjištěna. V případě, že není možné přezkoumat takovou pohledávku v nařízeném přezkumném jednání, je nařízeno zvláštní přezkumné jednání. Pokud v souvislosti se zvláštním přezkumným jednáním vznikly ostatním věřitelům náklady, je povinností dlužníka, který změnil výši pohledávky, tyto náklady uhradit.

Pohledávka může být popřena co do její pravosti jen tehdy, kdy je namítáno, že pohledávky nevznikla, zanikla, nebo je již zcela promlčena.

Pohledávka může být popřena také co do její výše, a to tehdy, kdy je namítáno, že dlužníkův závazek je nižší než přihlášená částka. Osoba, která pohledávku popírá, musí uvést skutečnou výši.

Pokud je namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než to, které je uvedené v přihlášce, jedná se o popření pohledávky co do jejího pořadí.

Podle § 196 odst. 1: „*Výše pohledávky nemá vliv na její pořadí. Popření pořadí pohledávky nemá vliv na pravost nebo výši pohledávky.*“ [24]

3.1.9 Rozhodnutí o (ne)schválení oddlužení

Právní úprava rozhodnutí o schválení oddlužení je uvedena v § 404 - § 418 InsZ. Rozhodnutí probíhá neprodleně po skončení jednání, při kterém byly projednány případné námitky věřitelů, popř. neprodleně po uplynutí lhůty pro námitky.

Schválení oddlužení je rozhodnuto insolvenčním soudem a jsou jim vázáni jak dlužník, tak věřitelé. Rozhodnutí doručí insolvenční soud dlužníkovi, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře doručí soud do vlastních rukou také plátcí mzdy dlužníka. Účinky schválení oddlužení nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku a zároveň se ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka.

V rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je uvedeno:

- a) kdo je insolvenční správce v průběhu řízení,
- b) majetek, který náleží do majetkové podstaty,
- c) nezajištění věřitelé, kteří souhlasili s tím, že hodnota plnění, kterou při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jejich pohledávky; v tomto případě musí být uvedena nejnižší hodnota plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli,
- d) částka a den, kdy je dlužník povinen platit nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce po dobu 5 let,
- e) příjmy, ze kterých by dlužník podle stavu ke dni vydání rozhodnutí měl uhradit první splátku,
- f) příkaz plátcí mzdy dlužníka, aby po doručení o schválení oddlužení prováděl srážky ze mzdy, nebo jiného příjmu.

Po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře vykonává insolvenční správce dohled nad činností dlužníka a pravidelně informuje insolvenční soud a věřitelský výbor prostřednictvím zprávy o plnění oddlužení.

Insolvenční soud také rozhoduje o odměně insolvenčního správce a jeho nákladech.

[24]

3.1.10 Povolení oddlužení

Insolvenční soud vydává rozhodnutí, kterým bere na vědomí splnění oddlužení. Nabytím právní moci tohoto rozhodnutí insolvenční řízení končí. Insolvenční soud zároveň sprostí insolvenčního správce jeho funkce v daném insolvenčním řízení.

Na návrh dlužníka vydá soud usnesení, kterým dlužníka osvobodí od placení zbylých závazků, které byly zahrnuty do oddlužení v rozsahu, ve kterém nebyly dosud uspokojeny. Podmínkou je, že dlužník musí řádně a včas splnit veškeré povinnosti dle schváleného způsobu oddlužení. Osvobození se vztahuje i na pohledávky, ke kterým se v insolvenčním řízení nepřihlíželo a které nebyly do řízení přihlášeny, ačkoli přihlášeny být měly.

Insolvenční soud neschválí povolení oddlužení v případě, že v průběhu insolvenčního řízení byly zjištěny skutečnosti, které by jinak byly důvodem pro **odmítnutí** nebo **zamítnutí** návrhu na povolení oddlužení. V takovém případě soud rozhodne o způsobu řešení dlužníkova úpadku konkursem. Insolvenční soud dále rozhodne o řešení úpadku konkursem v případě, že:

- a) dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení,
- b) podstatná část splátkového kalendáře nebude splacena,
- c) po schválení oddlužení vznikl dlužníkovi v důsledku zaviněného jednání peněžitý závazek po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti, nebo
- d) sám dlužník navrhne řešit úpadek konkursem.

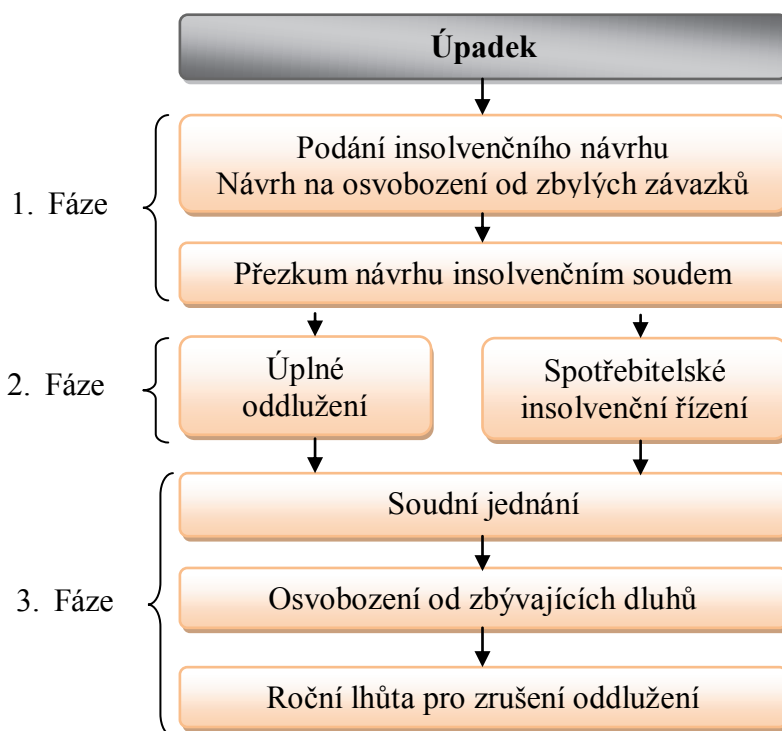
Insolvenční soud již schválené oddlužení zruší tehdy, pokud vyjde najevo, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr dlužníka. Soud může takto učinit jen do doby, než vezme na vědomí splnění oddlužení. [24]

V předchozích podkapitolách byl vyhodnocen postup insolvenčního řízení a jednotlivé kroky, které je potřeba učinit k povolení oddlužení FO. Následující kapitola je věnována průběhu insolvenčního řízení v SRN.

3.2 Průběh oddlužení v SRN

V Německu může podat návrh na osvobození od dluhů (insolvenční návrh) každá FO (podnikatel i nepodnikatel) ve lhůtě 14 dnů od upozornění insolvenčního soudu na možnost podat žádost o osvobození od dluhů. Oddlužení v rámci SRN probíhá ve 3 fázích.

Jak již bylo uvedeno v kap. 2.7, podle německé právní úpravy lze úpadek řešit pomocí institutu úplného oddlužení (pro podnikatele) nebo spotřebitelského insolvenčního řízení (pro nepodnikající FO). Přehledně je proces oddlužení v SRN znázorněn na Obr. 3.2.

Obr. 3.2 Průběh oddlužení v SRN

3.2.1 První fáze úplného oddlužení a spotřebitelského IŘ

Podobně jako v ČR, první fáze oddlužení spočívá v podání insolvenčního návrhu na oddlužení společně s návrhem na osvobození od zbylých závazků, který je pro úplné oddlužení a spotřebitelské IŘ stejný. Dlužník musí k návrhu přiložit prohlášení, kterým se zavazuje postoupit své zabavitelné příjmy insolvenčnímu správci po dobu 6 let.

Po podání návrhu zkoumá insolvenční soud veškeré skutečnosti, ze kterých je možné zjistit, zda je dlužník schopen dostát svým závazkům v průběhu oddlužení. Stejně jako u nás zkoumá také výši dluhů a příjmy dlužníka. Insolvenční soud prozkoumá, zda neexistují další skutečnosti, pro které by mohl oddlužení odepřít. Dlužník dále musí doložit úplný a správný seznam majetku a závazků, seznam dlužníků, seznam pohledávek a veškeré majetkové vztahy (např. výživné). Pokud dlužník tyto seznamy nepředloží nebo předloží seznamy neúplné, soud dává měsíční lhůtu na doplnění. Po uplynutí lhůty je insolvenční návrh vzat zpět. V případě, že soud neshledá překážky k povolení procesu oddlužení, vydá usnesení o připuštění oddlužení podle § 291 InsO.

Ve vydaném usnesení stanoví insolvenční soud na návrh dlužníka, nebo věřitele také insolvenčního správce nebo tzv. opatrovníka, který plní při oddlužení stejnou funkci jako český insolvenční správce. [21]

Insolvenční soud může žádost, podobně jako v ČR, **zamítnout**. Insolvenční soud může zamítnout žádost na základě jednoho z následujících důvodů:

- a) pro nedostačující majetek dlužníka na krytí nákladů insolvenčního řízení,
- b) žádost o osvobození od dluhů již byla v předešlých 10 letech dlužníkovi zamítnuta,
- c) dlužník podal nepravdivé informace,
- d) dlužník byl odsouzen za úmyslný trestný čin v insolvenčním řízení,
- e) věřitelé žádost o osvobození od dluhů zamítli, nebo
- f) dlužník rok před podáním insolvenčního návrhu svým chováním hrubě poškodil věřitele. [20]

Insolvenční řízení v těchto případech bude zastaveno a dlužník bude zapsán do seznamu dlužníků podle německého občanského soudního řádu. Zápis může být vymazán ze seznamu až po uplynutí 5 let.

3.2.2 Druhá fáze oddlužení

Druhá fáze oddlužení v Německu je rozdílná u úplného oddlužení a spotřebitelského insolvenčního řízení. Výrazně odlišným znakem je přihlašování pohledávek, které věřitelé přihlašují přímo u insolvenčního správce.

a) Úplné oddlužení lze přirovnat ke konkursu v ČR a je určené pro podnikatele. Úplné oddlužení standardně trvá 6 let a je možné jej přirovnat k 5 leté lhůtě plnění splátkového kalendáře v ČR. V rámci 6 leté lhůty musí dlužník po celé období plnit pokyny, stanovené insolvenčním soudem v rámci insolvenčního řízení. Pokud by pokyny porušil, bylo by mu oddlužení zamítnuto. Dlužník přitom také úzce spolupracuje s insolvenčním správcem. Při úplném oddlužení je dlužníkovi zpeněžena jeho majetková podstata a zároveň formou cese převedena část jeho zabavitelných příjmů po dobu 6 let na insolvenčního správce (opatrovníka). Insolvenční správce tyto prostředky spravuje a jednou ročně je povinen rozdělit získané příjmy mezi zainteresované věřitele. Toto období je označováno jako „období dobrého chování“, neboť dlužník je povinen vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a také veškeré příjmy nabyté dědictvím převádět na správce a hlásit veškeré změny zaměstnání nebo bydliště.

b) *Spotřebitelské insolvenční řízení* lze přirovnat k nepatrnému konkursu v ČR. Týká se FO – nepodnikatelů a řadí se k méně náročným řízením. Tento druh insolvenčního řízení mohou využít i FO, které v dřívějších letech podnikaly. Podat návrh má možnost jak věřitel, tak i dlužník. Podstatné je, že spotřebitelské insolvenční řízení nemusí končit oddlužením. Pro možnost přihlášení do spotřebitelského insolvenčního řízení musí dlužník splňovat následující podmínky:

- dlužník nesmí vykonávat SVČ; pokud ji v minulosti vykonával, závazky z této činnosti musí být nepatrné,
- dlužník nesmí mít závazky z pracovně-právních vztahů a
- počet věřitelů nesmí být větší než 20.

Jak je již uvedeno v kap. 2.7.2, dlužník má možnost dohody se svými věřiteli ještě před samotným podáním návrhu a zároveň usnadňuje práci tamním insolvenčním soudům. Věřitelé s dlužníkem mají za úkol sestavit plán o plnění závazků a předložit jej insolvenčnímu soudu. Insolvenční soud má v tomto případě za úkol potvrdit návrh na řešení dlužníkovu úpadku a sestavený plán. Tento plán nesmí být starší než 6 měsíců. V plánu jsou obsaženy veškeré splátky, které dlužník musí uhradit, a také termíny těchto splátek. Lze jej přirovnat ke splátkovému kalendáři v ČR. Věřitelé přitom musí vyslovit souhlas s takovýmto plánem naprostou většinou hlasů přidělených podle objemu pohledávek. Pokud insolvenční soud plán schválí, dochází k zpět vzetí dlužníkovu insolvenčního návrhu.

Po přijetí insolvenčního návrhu a schválení plánu zašle insolvenční soud vyrozumění všem známým věřitelům dlužníka. Věřitelé mohou do 3 měsíců podat své vyjádření či vznést námitky. Pokud toto neučiní, plán vstupuje v platnost. Pokud však existují námitky proti plánu a věřitelé plán nepřijali, soud zahájí spotřebitelské insolvenční řízení. Toto řízení probíhá soupisem veškeré majetkové podstaty, která je následně zpeněžena dlužníkem. Dlužník je povinen předat výtěžek ze zpeněžení do rukou insolvenčního správce, který jej přerozděluje po dobu 6 let mezi přihlášené a zjištěné věřitele tak, aby došlo k poměrnému uspokojení Insolvenční správce zároveň rozdělí jednou ročně zabavitelné příjmy dlužníka, stejně jako tomu je u úplného oddlužení. [20]

3.2.3 Třetí fáze oddlužení

Pokud dlužník řádně splní své povinnosti v dané lhůtě, soud následně nařídí jednání, kterého se musí zúčastnit dlužník i insolvenční správce. Účast věřitelů je možná,

ale nepovinná. Toto jednání je však poslední možností pro věřitele, kde mohou vyslovit své námitky nebo nesouhlas vůči osvobození od zbývajících dluhů. Pokud věřitelé námitky nevynesou, insolvenční soud oddlužení povolí a zbaví dlužníka zbývajících dluhů.

V roční lhůtě od právní moci rozhodnutí o osvobození od dluhů mohou věřitelé podat návrh na zrušení tohoto osvobození, avšak za předpokladu, že existují důkazy o úmyslném porušení povinností dlužníka. Tyto skutečnosti byly zjištěny až v době po rozhodnutí, avšak existovaly již před rozhodnutím o oddlužení.

V případě spotřebitelského insolvenčního řízení po zpeněžení majetkové podstaty a uplynutí 6 leté lhůty může insolvenční soud rozhodnout i o osvobození od zbývajících dluhů za předpokladu, že o to dlužník zažádá. Německá právní úprava nepožaduje po dlužníkovi takového podání návrhu. Pro dlužníka je nicméně v jeho vlastním zájmu návrh podat. V případě nepodání návrhu na osvobození od zbývajících dluhů soud stanoví dlužníkovi 14 denní lhůtu k vyjádření a dodatečnému podání. [20]

V následující podkapitole jsou srovnány oba průběhy oddlužení a uvedeny hlavní rozdíly.

3.3 Shrnutí a srovnání průběhů oddlužení

V celém postupu oddlužení v ČR jsou od počátku společné znaky s německým způsobem oddlužení dlužníka. Samotné české insolvenční právo je v mnoha ohledech inspirováno tím německým a vychází z něj. Prvním podstatným rozdílem je možnost samotného oddlužení pro FO. V ČR takto mohou být osvobozeni od dluhů jen FO – nepodnikatelé. Bývalí podnikatelé, kteří mají dluhy z podnikání, mohou v Německu využít spotřebitelského insolvenčního řízení. Německá právní úprava je tedy pro širší okruh subjektů, než je tomu v ČR.

Začátek průběhu oddlužení je v obou zemích shodný. Podává se návrh na zahájení insolvenčního řízení a zvláště návrh na povolení oddlužení (osvobození od zbývajících dluhů). Následně předkládá dlužník ve stanovené lhůtě k insolvenčnímu návrhu seznamy, které jsou rozhodující pro schválení návrhu na povolení oddlužení jak v ČR, tak v SRN. V obou zemích je pro konkrétního dlužníka ustanoven insolvenční správce, který je vybírán soudem ze seznamu insolvenční správců.

Rozdílnost je možné vidět v přihlašování jednotlivých pohledávek. V SRN jsou pohledávky věřitelů přihlašovány přímo u insolvenčního správce, v ČR u insolvenčního soudu. Pokud by bylo i v ČR možné přihlásit pohledávky rovnou u insolvenčního správce,

soudy by měly o tuto povinnost méně a omezila by se alespoň částečně jejich zaneprázdněnost.

V České republice rozhoduje o způsobu řešení oddlužení schůze věřitelů. Pokud se věřitelé na způsobu řešení neshodnou a nerozhodnou o něm, určí způsob řešení oddlužení insolvenční soud. V SRN věřitelé nemohou rozhodnout o způsobu řešení oddlužení pomocí hlasování. Existují jen možnosti na základě toho, zda je dlužník nepodnikatel (bývalý podnikatel), nebo podnikatel.

V případě FO nepodnikatelů je úpadek řešen spotřebitelským insolvenčním řízením. Znamená to sestavení plánu a možnost řešit dluhy „dohodou“, ve kterém je uveden podrobný rozpis splátek. Plán však musí schválit věřitelé. Zde je způsob podobný českému oddlužení plněním splátkového kalendáře, tj., dlužník po dobu 6 let posílá insolvenčnímu správci své zabavitelné příjmy. Pokud věřitelé plán neschválí, je zahájeno spotřebitelské řízení a navíc je zpeněžena majetková podstata dlužníka, což je hlavní rozdíl oproti úpravě v ČR. Odlišná je také délka oddlužení, která je v ČR 5 let, v SRN 6 let. Může být nově i kratší, za splnění podmínek uvedených v kap. 2.6.2.

U FO podnikatelů je úpadek řešen úplným oddlužením tzn., že dlužník je opět zbaven jak majetku, tak i budoucích zabavitelných příjmů.

Věřitelům se tudíž dostane co nejvyššího možného uspokojení. V ČR je možné oddlužení způsobem buď zpeněžením majetkové podstaty, nebo pomocí splátkového kalendáře. Pokud ovšem dlužník v SRN nevlastní žádný majetek, potom se věřitelům maximálního uspokojení nedostane.

Na konci průběhů oddlužení je v SRN i ČR svoláno jednání, během kterého insolvenční soud rozhodne, po splnění podmínek, o osvobození dlužníka od zbývajících dluhů. V případě ČR soud rozhodne o povolení oddlužení. Německá právní úprava poté stanovuje jednorroční lhůtu, po kterou věřitelé stále mohou podat návrh na zrušení osvobození od zbývajících dluhů. Tato možnost je dána za předpokladu, že dlužník úmyslně porušil své povinnosti a tím ovlivnil uspokojení věřitelů.

Dlužníci mají tedy standardní podmínky pro oddlužení horší v SRN, jelikož jsou zbaveni jak majetku, tak i následných zabavitelných příjmů po dobu 6 let. Naopak věřitelé mohou dosáhnout vyššího uspokojení svých pohledávek. Pokud jde o novou úpravu, dlužníci mohou dosáhnout oddlužení po uplynutí 3 let, za podmínky splacení 35% dluhů, což však není snadno překonatelné. V novelizace je dána také možnost oddlužení po 5 letech v případě úhrady alespoň nákladů insolvenčního řízení. Toto kritérium je mírnější, protože v ČR tato možnost neexistuje. Naopak je u nás v ČR podmínka pro oddlužení

mírnější v tom smyslu, že dlužník musí platit pomocí splátkového kalendáře 30% svých dluhů nezajištěným věřitelům po dobu 5 let. Tímto je pro dlužníka výhodnější oddlužení v České republice. Naopak pro věřitele je lepší být součástí standardního insolvenčního řízení v Německu.

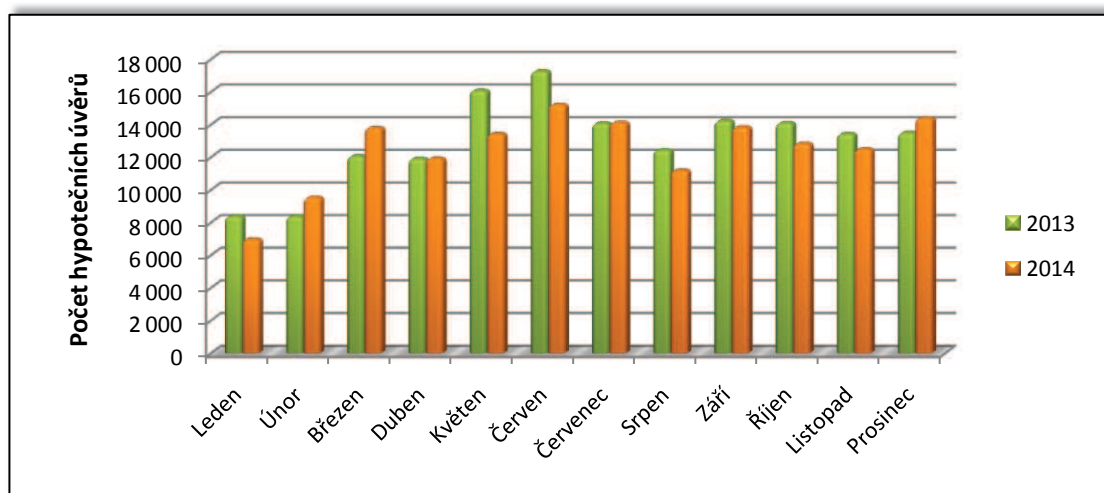
3.4 Ekonomické dopady na dlužníka

V této podkapitole jsou uvedeny nejčastější důvody, které vedou k zadluženosti a které mají dopady jednotlivce. Příčinou zadlužení jsou jednak hypoteční úvěry a také spotřebitelské úvěry. Lidé často neumí zhodnotit, zda je pro ně úvěr vhodné řešení finanční situace a zda budou schopni úvěr splácet. V této podkapitole je také uveden výpočet částky, která je dlužníkovi v roce 2015 přiznána, pokud se nachází v oddlužení, tzv. nezabavitelné minimum.

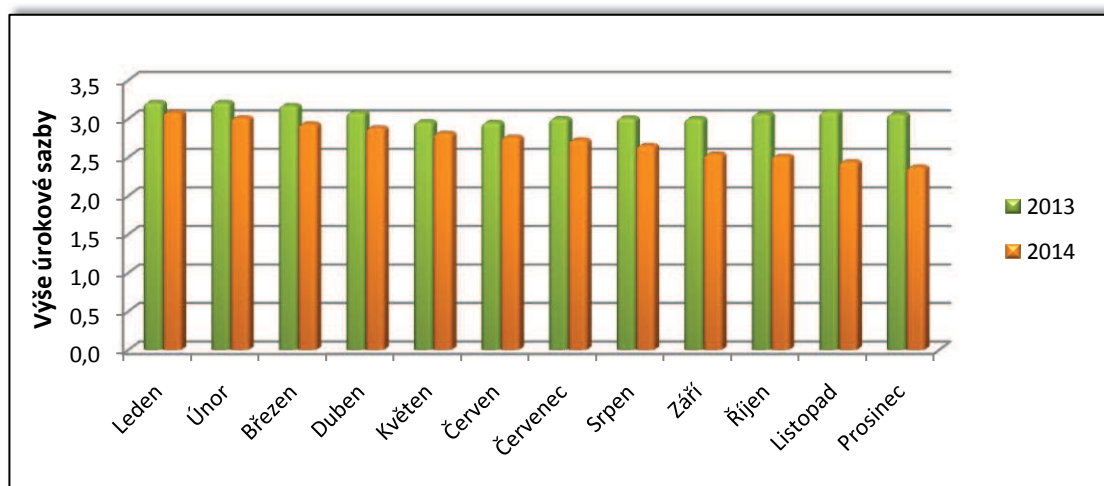
3.4.1 Hypoteční úvěry

V dnešní době mohou především hypoteční úvěry dostat dříve spořádaného člověka do problémů. Jejich objem každoročně roste, poněvadž většina lidí nemá dostatek finančních zdrojů a tudíž možnost ani možnost pořídit si bydlení za vlastní úspory. Jedním z důvodů bylo vypuknutí finanční krize v roce 2008 a také fakt, že úroková míra je v posledních letech klesající. Míra zadluženosti tedy vypovídá o nízké úrovni domácích úspor. Navíc příjmy domácností jsou v dnešní době ohroženy ztrátou zaměstnání. Dalším faktorem je také mediální tlak na spotřebitele. Různé bankovní i nebankovní instituce často soupeří o nalákání klientů na hypotéku.

Na Obr. 3.3 a Obr. 3.4 je znázorněn vývoj hypotečních úvěrů a průměrné úrokové sazby v letech 2013 – 2014. Údaje za rok 2015 ještě nejsou známy. [39]

Obr. 3.3 Vývoj hypotečních úvěrů v letech 2013-2014

Obr. 3.4 Vývoj a srovnání průměrných úrokových sazeb v letech 2013-2014 (v %)

Z grafů je možné vyčíst, že spotřebitelé měli v letech 2013-2014 největší zájem o hypoteční úvěry v květnu a červnu. Celkový objem hypotečních úvěrů činil v roce 2013 155 796 mil. Kč, v roce 2014 to bylo 149 656 mil. Kč, tedy o 6 140 mil. Kč méně, navzdory tomu, že průměrná úroková míra v roce 2014 postupně klesala. Spotřebitelé tedy měli výhodnější podmínky pro hypoteční úvěry. Pouze ve čtyřech měsících byla poptávka po hypotečních úvěrech vyšší v roce 2014 než v roce 2013. Úroková sazba byla však v průběhu roku 2014 nižší v porovnání s rokem 2013.

3.4.2 Spotřebitelské úvěry

Na trhu působí kromě hypotečních bank také další subjekty nabízející dočasnou finanční pomoc ve formě spotřebitelských úvěrů téměř na veškeré zboží a služby, především elektroniku, cestování apod. Spotřebitel se může snadno dostat do dluhové spirály, pokud si půjčí peníze na splacení stávající půjčky, avšak nemá peníze na splacení půjčky nové. Tento problém potom často dostává dlužníky před insolvenční soud s žádostí o řešení jejich situace pomocí institutu oddlužení.

Od ledna roku 2008 byl zaznamenán klesající trend v počtu úvěrů poskytnutých domácnostem. Až do února roku 2013 činila míra růstu celkem 34,2%. V tomto roce dosáhla samotná míra růstu 4,0%, v roce 2014 přibližně 5%. Podle poslední dostupné statistiky ČNB činila míra růstu v únoru 2015 4,8%. [31]

Objem úvěrů (u bankovních institucí), které byly poskytnuty domácnostem v ČR, dosáhl v únoru 2015 hodnoty 1 233 mld. Kč. Objemově největší položkou z celkového počtu byly úvěry na bydlení (73,5 %). Tento vysoký podíl úvěrů na bydlení je také důsledkem historicky nejnižších úrokových sazeb, jak je již uvedeno v kap. 3.4.1. Dlouhodobě dynamika úvěrování v ČR v posledních letech klesá. Podle statistik má stále problém se splácením půjčky každý 10. občan. [31]

3.4.3 Dopad na dlužníka a řešení situace

Častým důvodem sjednání hypotečního nebo spotřebitelského úvěru je nedostatek financí jedince. Lidé by však měli být schopni zvážit, zda je pro ně hypotéka nebo úvěr vhodné řešení a zda jsou schopni cizí prostředky splácet ze stávajícího příjmu. Může nastat situace, kdy se jedinec dostane do finančních problémů bez vlastního zapříčinění, např. ztrátou zaměstnání. Někteří lidé si však sjednají úvěr s cílem pomoci své přítelkyni nebo příteli a přitom uvěří, že přítelkyně nebo přítel bude úvěr splácet, ale bohužel se tak neděje. Dlužníci jsou v takové situaci nuceni sjednat si další úvěr za účelem splacení úvěru předchozího, čímž se dostávají do dluhové spirály, o které je zmínka již v podkapitole 3.4.2.

Důsledkem jsou chybějící peníze na běžné životní potřeby, jako je nájem, doprava, strava apod. Navíc jedinci hrozí zapsání jeho jména do registrů dlužníků a je tak omezena možnost dalšího půjčování cizích zdrojů. Dlužník poté může řešit situaci půjčováním od blízkých osob, nebo v tom lepším případě může podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. V takovém případě mu bude vypočítáno tzv. nezabavitelné minimum, ze kterého se

musí naučit žít. Pokud vše dojde ke zdárnému konci, je dlužníkovi možné prominout 70% jeho dluhů, avšak tato příležitost je dána společností pouze jednou. Dlužník je poučen a měl by v další, nové etapě života, začít jednat zodpovědněji.

3.4.4 *Nezabavitelné minimum a jeho výpočet*

Nezabavitelné minimum je částka, kterou není možné dlužníkovi odebrat k úhradě jeho závazků. Jde o příjmy dlužníka, které jsou nezbytné k uspokojení jeho základních životních potřeb. Od 1. 1. 2015 došlo ke snížení základní hranice nezabavitelné částky, což je nevýhodou pro dlužníka. V průběhu oddlužení však dojde k určitému zkrácení doby splacení dluhů věřitelům.

Nezabavitelná částka (minimum) se stanoví jako $\frac{2}{3}$ součtu životního minima a normativních nákladů na bydlení v nájemním bytě. Životní minimum jednotlivce aktuálně činí 3.410,- Kč. Částka normativních nákladů na bydlení je stanovena vládou ČR, a to ve výši 5.767,- Kč. Nezabavitelné minimum pro rok 2015 tedy činí 9.177,- Kč. Základní nezabavitelná částka pro rok 2015 tedy činí 6.118,- Kč, oproti dřívějším 6.188,67,- Kč. Zjednodušeně lze výpočet zapsat následovně:

$$(3.410,- + 5.767,-) \cdot \frac{2}{3} = 6.118,- \text{ Kč.}$$

Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu činí $\frac{1}{4}$ nezabavitelné částky na povinného, tedy 1.529,5,- Kč ($6.118,- \cdot \frac{1}{4}$). Celková nezabavitelná částka je stanovena součtem nezabavitelné částky povinného a všech nezabavitelných částek na vyživované osoby. Částka, která přesahuje hodnotu 9.177,- je sražena bez omezení. Z této částky je vyplacena:

- a) $\frac{1}{3}$ pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob,
- b) $\frac{1}{3}$ určena pro vydobytí přednostních pohledávek; pokud neexistují, vyplátí se povinnému,
- c) $\frac{1}{3}$ pro povinného. [47]

Pro lepší porozumění problematiky je uveden příklad. Nejprve je vypočítána čistá mzda, která je potřebná pro výpočet srážky. Poté je vypočtena celková nezabavitelná částka a částka určená ke srážce.

Př. 3.1 Zadání:

- *hrubá mzda FO/měsíc 25.000 Kč,*
- *manželka a vyživovací povinnost dlužníka na 1 dítě,*
- *nepřednostní pohledávka (nesplacená půjčka ve výši 500.000 Kč).*

*Př 3.1 Řešení:**a) Výpočet čisté mzdy*

Hrubá mzda (HM)	25.000,-
Superhrubá mzda	33.500,-
Daňová sazba	15 %
Základ daně	5.052,-
Sleva na poplatníka	2.070,-
Sleva na 1 dítě	1.117,-
Záloha na daň po slevě	1.865,-
Sociální pojištění (6,5% HM)	1.625,-
Zdravotní pojištění (4,5% HM)	1.125,-
Čistá mzda	20.385,-

b) Výpočet srážky

Čistá mzda	20.385,-
Základní nezabavitelná částka	6.118,-
Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu	1.529,50,-
Nezabavitelná částka celkem (vyplatí se dlužníkovi)	7.648,-
Částka ke srážce (zbylá část ze mzdy)	$20.385 - 7.648 = 12.738,-$
Částka ke srážce bez omezení	$12.738 - 9.177 = 3.561,-$

Částka ke srážce k omezení slouží k úhradě přednostní nebo nepřednostní pohledávky, popř. povinnému. Částka 9.177,- Kč je rozdělena na tři třetiny. První třetina slouží k uspokojení nepřednostní pohledávky. Vzhledem k tomu, že daná FO nemá další pohledávky, je k uspokojení nepřednostní pohledávky použita i částka ke srážce bez omezení 3.561,- Kč. Další dvě třetiny zůstanou ve prospěch povinného, tj. 6.118,- Kč.

Z celkové čisté mzdy 20.385,- Kč tak zůstane povinnému **7.648,- + 6.118 = 13.766,- Kč**. Věřiteli nepřednostní pohledávky je měsíčně vyplacena částka **6.620,- Kč**.

Tímto příkladem je ilustrováno, jaká částka zůstane dlužníkovi pro jeho osobní spotřebu a jaká částka je každý měsíc odváděna ve prospěch věřitele. Výpočet může posloužit jako vzor pro dlužníky, kteří by chtěli zjistit své nezabavitelné minimum. Další kapitola pojednává o daňových dopadech na dlužníka, se kterými se musí v průběhu insolvenčního řízení vyrovnat.

3.5 Daňové dopady na dlužníka

V případě, že dochází k řešení dlužníkovu úpadku (FO) a k zahájení insolvenčního řízení, je potřeba vypořádat se také s daňovými povinnostmi dlužníka.

Podle § 244 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, musí dlužník (daňový subjekt) při zahájení insolvenčního řízení podat nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku řádné daňové tvrzení za tu část zdaňovacího období, která uplynula do dne předcházejícího účinnosti takového rozhodnutí. Tuto povinnost má osoba, která má v daném okamžiku dispoziční právo nakládat s majetkovou podstatou dlužníka. Podmínkou je, že daňové tvrzení zároveň nebylo za tuto dobu podáno. Lhůtu 30 dnů nelze prodloužit.

Ke dni předložení konečné zprávy a ke dni způsobu povolení oddlužení je daňový subjekt povinen podat řádné daňové tvrzení za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou nebylo dosud podáno.

Pro ilustraci je uveden příklad i k této části.

Př. 3.2:

V případě, že bylo o úpadku rozhodnuto ke dni 1. 4. 2015, vzniká tomu, kdo má oprávnění k nakládání s majetkovou podstatou dlužníka, povinnost podat daňové tvrzení za zdaňovací období od 1. 1. 2015 do 1. 4. 2015, a učinit tak do 1. 5. 2015.

Pokud není daňové tvrzení podáno ve lhůtě 30 dnů, správce daně je oprávněn stanovit výši daňové povinnosti podle pomůcek bez nutnosti vydat k tomuto nejprve výzvu.

Pro výpočet daňové povinnosti vždy zůstává rozhodující daňový základ, který je definován jako částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, u jednotlivých příjmů podle § 6 až § 10 a není-li stanoveno jinak.

Podle této hmotně-právní daňové normy je daňový základ zjišťován za kalendářní rok. [51]

Dále je nutné uvést daňový pohled na daňovou zálohu, která je placena za část zdaňovacího období, která předchází účinnosti rozhodnutí o úpadku. V českém daňovém právu není uvedena přesná definice daňové pohledávky, avšak podle Boňka [1] představuje daňová pohledávka: „*Právo správce daně požadovat po daňovém subjektu daň, čímž je možné daňovou zálohu do insolvenčního řízení přihlásit. Daňová povinnost a daň musí být daňovým subjektem přiznána či vyměřena správcem daně.*“

Vratitelný přeplatek na dani je pro potřeby insolvenčního řízení považován za majetek daňového subjektu. Ovšem jen za předpokladu, že „*přeplatek vzniklý na základě daňových povinností, které vznikly nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku, se použije pouze na úhradu splatných daňových pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou, nejpozději do jejich přezkoumání při přezkumném jednání. Přeplatek vzniklý na základě daňových povinností, které vznikly v době ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, se použije pouze na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou.*“ [23]

Pokud má dlužník daňovou pohledávku, která není pohledávkou za majetkovou podstatou, nevzniká k ní, ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, úrok z prodlení. [23]

3.6 Dílčí shrnutí

Ve třetí kapitole byly nejprve schematicky znázorněny a poté jednotlivě popsány a srovnány průběhy obou insolvenčních řízení, tj. v ČR i SRN. Jednotlivé kroky průběhů oddlužení byly seřazeny tak, jak za sebou následují a co se v jejich průběhu děje. Poté bylo vyhodnoceno, zda jsou podmínky oddlužení výhodnější v ČR nebo SRN jednak z pohledu dlužníka a také z pohledu věřitele. V závěru byla kapitola věnována příčinám vzniku dluhů a ekonomickým a daňovým dopadům na dlužníka včetně vysvětlení a propočtu částky nezabavitelného minima.

4 Vyhodnocení oddlužení konkrétního případu

V poslední kapitole této diplomové práce je analyzován konkrétní praktický případ oddlužení. V případě dané dlužnice je zjišťováno místo hlavního a vedlejšího insolvenčního řízení. K tomuto je zapotřebí určit centrum hlavních zájmů dlužníka, tzv. COMI. Pokud bude oddlužení možné v rámci úpravy SRN, potom bude učiněn závěr, které ze dvou postupů oddlužení je pro dlužnici výhodnější. V případě, že řízení není možné zahájit v SRN, pouze v ČR, bude uveden názorný teoretický příklad takového oddlužení v SRN.

Řešený případ byl vyhledán na doporučení vedoucí DP ve veřejně přístupném insolvenčním rejstříku. Příklad pod spisovou značkou KSOS 33 INS 17514/2014 byl vybrán vzhledem k jeho zahraničnímu prvku, kterým je výkon samostatné výdělečné činnosti v SRN a zároveň vznik dluhů v ČR. Pro toto oddlužení byla insolvenčním soudem stanovena insolvenční správkyňe Doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D. Příklad je v kompetenci samosoudce Mgr. Rostislava Krhuta. V následujících podkapitolách jsou uvedeny jednotlivé kroky, které dlužnice učinila k tomu, aby bylo v závěru řízení oddlužení povoleno.

4.1 Charakteristika dlužnice

Paní Melinda Szojková je občankou ČR. Výdělečnou činnost však vykonává v SRN. Paní Sojková pracuje střídavě cca 4-6 týdnů v SRN podle délky smlouvy a poté se vrací přibližně na 4 týdny do ČR. V SRN pracuje na základě dílčích smluv o poskytování pečovatelské služby v oboru Poskytování služeb pro rodinu a domácnost. Provozovna a trvalé bydliště jsou hlášeny v ČR. Paní Sojková podala návrh na povolení oddlužení na dluhy, které vznikly v ČR. Její situace nebyla již nadále únosná a dlužnice zvolila v její situaci racionální řešení. Paní Melinda Szojková je svobodná a bezdětná, tudíž nemá žádnou vyživovací povinnost. Její šance na uspokojení věřitelů a dosažení povolení oddlužení jsou tedy větší. Oddlužení p. Szojkové je zajímavé rovněž tím, že je to osoba samostatně výdělečně činná, tj. vykonává podnikatelskou činnost. Podle teoretické části oddlužení v ČR (viz kap. 2.3.3), může být oddlužena pouze osoba, která nevykonává podnikatelskou činnost, nebo tuto činnost již ukončila. Soud však bere v úvahu, že nemá smysl omezovat dlužnici na příjmy ze závislé činnosti a marnit tak uspokojení věřitelů.

Tím je tento případ výjimka oproti běžné FO - nepodnikateli. Naopak v SRN by jako podnikatelka oddlužena být mohla, viz 2.7.1.

4.2 Řízení do úpadku

Insolvenční rejstřík je pro vyhledání konkrétní osoby, či spisové značky rozdělen do několika oddílů. Prvním z nich je oddíl A – Řízení do úpadku. V tomto oddílu jsou uvedeny dokumenty, které jsou zveřejňovány před prohlášením úpadku dlužníka včetně usnesení o úpadku.

4.2.1 Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení

Tento návrh byl podán společně s návrhem na povolení oddlužení u Krajského soudu v Ostravě dne 26. 6. 2014, podle § 390 InsZ [24]. Důvodem podání návrhu byla skutečnost, že dlužnice měla v té době 8 peněžitých závazků u 6 věřitelů a dlužnice již nebyla schopna ze svých příjmů závazky nadále hradit ve stanovené lhůtě. Celkový dluh činil 438.715,- Kč. V přihlášce pod číslem 7 jsou uvedeny skutečnosti, svědčící o tom, že dlužnice vykonává SVČ v SRN. V přihlášce jsou také uvedeny informace o jejích příjmech a výdajích. V přihlášce je zároveň potřeba uvést prohlášení, že dlužnice: „splňuje podmínky stanovené v ustanovení § 3 InsZ a nachází se tedy v úpadku, nejméně podle § 3 odst. 2 písm. b) a c) InsZ.“ Dlužnice navrhla plnění splátkového kalendáře jako způsob řešení oddlužení. V bodě č. 10 je uvedena předpokládaná částka, kterou je dlužnice schopna v průběhu 5 let uhradit nezajištěným věřitelům, nejméně 30% z 438.715,- Kč, tj. 131.615,- Kč. Návrh dlužnice je součástí DP jako Příloha č. 3.

4.2.2 Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení

Na základě návrhu dlužnice, který byl podán dne 26. 6. 2014, oznámil tentýž den Krajský soud v Ostravě zahájení insolvenčního řízení. Tato vyhláška byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku a tímto zároveň nastaly účinky spojené s insolvenčním řízením. V bodě III. vyhlášky je také uvedena výzva věřitelům k podání přihlášek jejich pohledávek. V závěru vyhlášky je uvedeno poučení, že tato vyhláška není rozhodnutí o tom, zda je podaný insolvenční návrh důvodný. To znamená, že soud se nevyjádřil k tomu, zda dlužnice podala insolvenční návrh oprávněně.

Dne 27. 7. 2014 byl podle § 25 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení určen insolvenčním soudem insolvenční správce v dokumentu „Opatření o určení osoby správce.“ Jak je již uvedeno výše, tento případ byl insolvenčním soudem přidělen Doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph. D.

4.2.3 Usnesení

Dne 30. 7. 2014 bylo vydáno usnesení, ve kterém soud ve III. bodě povolil dlužníci řešení úpadku oddlužením. Zároveň zde soud vyzval věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili do 30 dnů od zveřejnění usnesení v insolvenčním rejstříku. Věřitelé jsou taktéž vyzváni ke sdělení, jaká práva budou uplatňovat na dlužnickových věcech, právech, pohledávkách, nebo jiných majetkových právech. V bodě VI a VII soud poté nařizuje přezkumné jednání a svolává schůzi věřitelů bezprostředně po skončení přezkumného jednání.

Podle § 3 Předpisu č. 313/2007 Sb., stanovil insolvenční soud v prohlášení povinnost dlužnice platit od července 2014 insolvenčnímu správci zálohu na odměnu (750,-) a hotové výdaje (150,-) ve výši 900,- Kč ke konci každého měsíce. Jelikož je insolvenční správce plátce DPH, výsledná částka činí 1.089,- Kč.

V závěru usnesení je dlužník poučen, v jaké lhůtě je možné podat odvolání stejně tak, jako je dlužník povinen zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet.

Toto usnesení je posledním dokumentem oddílu A pod názvem „Řízení do úpadku“, ve kterém jsou zveřejňovány spisy do prohlášení dlužníkovy úpadku, včetně prohlášení o úpadku.

4.3 Řízení po úpadku

V oddílu B – Řízení po úpadku insolvenčního rejstříku jsou zveřejňovány dokumenty již po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Do tohoto oddílu spadá např. Soupis majetkové podstaty, Seznam přihlášených pohledávek nebo Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře.

4.3.1 Soupis majetkové podstaty a seznam přihlášených pohledávek

Dne 30. října byl zveřejněn soupis majetkové podstaty, kterým dlužnice potvrzuje úplnost a správnost majetku. Svým podpisem stvrzuje, že nemá žádný jiný majetek, který by mohl tvořit majetkovou podstatu. V tomto případě p. Szojková uvedla, že nevlastní nemovitý ani movitý majetek, nemá finanční prostředky a pohledávky ani žádný jiný majetek. Pokud by majetek jednoho z výše uvedených druhů měla, potom by jej insolvenční správkyňe ocenila odhadem dle § 14 vyhlášky 311/2007 Sb.

Ke stejnému datu byl zveřejněn také seznam přihlášených pohledávek. K tomuto dni bylo přihláшено dohromady 8 věřitelů. Celková přihlášená a zjištěná částka jejich pohledávek činila 208.776,00,- Kč. Dlužnice i insolvenční správkyňe uznaly a podepsaly veškeré přihlášené pohledávky co do jejich výše, pravosti a pořadí. Seznam přihlášených pohledávek obsahoval i datum přezkumného jednání, do kterého byla pravost přihlášek přezkoumána také IS. Z celkové částky jsou vykonatelné pohledávky ve výši 52.794,00,- Kč.

4.3.2 Protokol z přezkumného jednání a schůze věřitelů

Na den 3. 11. 2014 bylo svoláno přezkumné jednání, sloužící k přezkumu přihlášených pohledávek. Do tohoto data mohl být seznam přihlášených pohledávek upraven. Nejprve soud zahájil přezkumné jednání, při kterém byla insolvenční správkyňe a poté také dlužnice dotázány, zda k tomuto upravenému seznamu přihlášených pohledávek nemá výhrady a nic nemění. Soud následně vydal usnesení o přezkumu přihlášených pohledávek.

V upraveném seznamu pohledávek byla oproti předešlým přihláškám jedna pohledávka zcela popřena dlužnicí a insolvenční správkyňí, jelikož částka již byla věřiteli zaplacená. Oproti původním 8 věřitelům, kteří přihlásili své pohledávky, byl v upraveném seznamu navíc přihlášen 1 věřitel. Dohromady bylo tedy do insolvenčního řízení přihláшено 9 pohledávek, z toho 8 uznáno a 1 popřena. Celková částka přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů po přihlášení dodatečné přihlášky činí 408.629,11,- Kč.

Ve stejný den soud také svolal schůzi věřitelů. Na toto jednání se nedostavil žádný z věřitelů, a tudíž funkci věřitelského výboru a jeho výkon převzal soud. Pokud se k jednání věřitelé nedostaví, potom nemají právo případně změnit insolvenčního správce a volit věřitelský orgán. Jelikož se věřitelé jednání nezúčastnili, nemohli v tomto případě

ani hlasovat o způsobu oddlužení. Pro oddlužení je potřeba o způsobu oddlužení rozhodnout, a tak připadlo toto insolvenčnímu soudu.

Jednání se autorka diplomové práce osobně účastnila jako veřejnost. Řízení probíhalo plynule a trvalo necelých 10 minut. Soud nejprve přezkoumal přihlášené pohledávky. Poté se dotázal, zda je přítomna schůze věřitelů a když nebyla, sám navrhl způsob řešení oddlužení – splátkovým kalendářem. Soud následně dlužnici vyslechl s otázkami, jaký má majetek a jakým způsobem se do dluhů dostala. Dlužnice vypověděla jako příčinu zadlužení výpomoc své kamarádce. Přitom si půjčovala úvěry na své jméno a peněžní prostředky dále přenechávala své kamarádce. Kamarádka peníze však p. Szojkové nesplácela a dlužnici chyběly finanční prostředky na splácení její půjčky. Proto si musela půjčovat dále a dostala se do dluhové spirály (viz kap. 3.4.2). Nakonec byla dlužnice poučena s tím, že možnost oddlužení je šance dána společnostmi pouze jednou a dlužnice by se měla po povolení oddlužení chovat zodpovědně.

4.3.3 Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře

Paní Melinda Szojková splnila podmínky pro schválení oddlužení především počtem věřitelů a závazků po lhůtě splatnosti delší než 30 dnů. Dne 9. 12. 2014 tak bylo insolvenčním soudem zveřejněno Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Soud stanovil dobu trvání oddlužení od ledna 2015 do prosince 2019, tj. standardní doba pro oddlužení. Uvedená doba však může být zkrácena, pokud budou pohledávky nezajištěným věřitelům uspokojeny v plné výši a vyplacena odměna insolvenčnímu správci.

Při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře byl vzat v úvahu Návrh výpočtu insolvenční správkyně. V Tab. 4.1 jsou uvedeny příjmy a výdaje dlužnice a výpočet navrhované možné částky, která má posloužit k uspokojení pohledávek věřitelů. Toto bylo uvedeno ve Zprávě o dosavadní činnosti insolvenční správkyně před usnesením o schválení. V Tab. 4.2 jsou uvedeny navrhované měsíční splátky a odměna, která připadne insolvenční správkyni.

Tab. 4.1 Příjmy a výdaje dlužnice [41]

Čistý roční příjem (40.000,- · 8,5 měsíců pracovního období)	340.000,- Kč
Roční výdaje na dopravu do SRN šestkrát tam a zpět (3.300,-/1 cesta)	19.800,- Kč
Průměrný čistý měsíční příjem po odečtení výdajů na dopravu (320.200,-/12)	26.683,- Kč
Měsíční výdaje v ČR	12.575,- Kč
Měsíční výdaje v SRN	5.300,- Kč
Navrhovaná měsíční částka k úhradě splátek	8.808,- Kč

Tab. 4.2 Předpoklad měsíční splátky ve prospěch věřitelů [41]

Předpokládaná měsíční splátka	8.808,- Kč
Odměna insolvenčního správce	1.089,- Kč
Částka k přerozdělení věřitelům/měsíc	7.719,- Kč
Částka k přerozdělení věřitelům/60 měsíců	463.140,- Kč
Nepostižitelné minimum dlužnice	28.333,- - 8.808,- = 19.525,-Kč

Za předpokladu, že oddlužení potrvá 60 měsíců, je možné splatit nezajištěným věřitelům částku 463.140,- Kč. Podle tohoto návrhu to znamená, že i při zvýšené částce nezabavitelného minima dlužnice a neprovádění maximálních srážek ve prospěch věřitelů, je dlužnice schopna v průběhu 60 měsíců uhradit více než 100% dluhů a tím splnit podmínky pro oddlužení. Dlužnici bylo v tomto případě schváleno ponechat si vyšší částku, než je nezabavitelné minimum. Je však zřejmé, že pokud nedojde k výjimečné situaci, dlužnice bude i přesto schopna uspokojit pohledávky věřitelů v jejich plné výši.

Soud v Usnesení tedy schválil oddlužení plněním splátkového kalendáře a uložil dlužnici platit každý měsíc do 15. dne daného měsíce insolvenčnímu správci částku nejméně 8.800,- Kč. V Usnesení soud ukládá rovněž povinnost dlužnice do 15 dnů po podání daňového tvrzení doplatit insolvenčnímu správci částku určenou jako rozdíl příjmů dosažených v daném roce, nepostižitelných částek za jednotlivé měsíce a výdajů vynaložených na dosažení těchto příjmů. Částka zároveň nesmí překročit částku, která má být poskytnuta ve prospěch oddlužení za kalendářní rok, tj. 105.600,- Kč (8.800,- · 12 měsíců).

V Usnesení je zároveň uvedeno, že insolvenční soud je oprávněn v návaznosti na průběh oddlužení upravit výši splátek jiným způsobem.

Částku 8.800,- Kč je dlužnice povinna zasílat insolvenční správce na příslušný bankovní účet. Z této částky si insolvenční správce ponechá odměnu, která jí náleží, a zbývající částku je insolvenční správce povinna vyplatit ve prospěch nezajištěným věřitelům. První splátka byla zaplacená do 31. 12. 2014 a další splátky je dlužnice povinna platit vždy do konce každého následujícího kalendářního měsíce. V Tab. 4.3 s údaje o výši a poměru měsíčního uspokojování pohledávek věřitelů.

Tab. 4.3 Výše a poměr uspokojení pohledávek [41]

Pohledávka č.	Věřitel	Výše zjištěné pohledávky (Kč)	Poměr uspokojení pohledávky (%)	Měsíční splátka (Kč)	Mimořádná splátka z popřené pohledávky (Kč)
1	Profi Credit Czech, a.s.	29.468,-	7.21	635,-	35,-
2	JUDr. Vrána Tomáš	7.865,-	1.92	169,-	9,-
3	JET Money s.r.o.	50.307	12.31	1.084,-	61,-
4	Česká správa sociálního zabezpečení	8.100,-	1.98	175,-	10,-
5	Statutární město Frýdek-Místek	492,-	0.13	Popřeno, uhrazeno (§ 411 odst. 2 InsZ) 11,-	-
6	Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna	72.684,-	17.79	1.567,-	88,-
7	Door Financial a.s.	12.185,-	2.98	263,-	15,-
8	HELP FINANCIAL s.r.o.	27.675,-	6.77	596,-	33,-
9	Raiffeisenbank a.s.	199.853,11,-	48.91	4.308,-	241,-
Celkem	-	408.629,11,-	100	8.808,-	492,-

Pohledávka č. 5 byla popřena a nebyla zjištěna. Podle § 411 odst. 2 InsZ [24]: „Nedojde-li ke zjištění pohledávky, rozdělí insolvenční správce částky připadající podle splátkového kalendáře na její uspokojení mezi ostatní věřitele určené plánem jako mimořádnou splátku poměrně.“ Částka 492,- byla tedy rozdělena mezi ostatní věřitele podle poměru výše jejich pohledávek.

Další důležitou součástí Usnesení je stanovení dispozičního oprávnění k příjmům a majetku dlužnice. Toto právo nabývá dlužnice od schválení oddlužení. Neplatí to však pro majetek, který slouží k zajištění a který dlužnice nemá.

Insolvenční soud se v Usnesení také zamýšlel nad tím, že dlužnice nemá příjem ze závislé činnosti podle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, nýbrž ze samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona č. 1586/1992 Sb., o daních z příjmů. V tomto případě nebrání podnikání schválení oddlužení. Podle soudu by bylo protimyslné omezovat dlužnici na výdělečnou činnost ze závislé činnosti a mařit tím tak uspokojení věřitelů.

4.3.4 Sdělení insolvenčního správce č. 1

Insolvenční správce je povinen vždy jednou za 6 měsíců, počínaje měsícem následujícím po schválení oddlužení, předkládat IS písemnou zprávu o stavu insolvenčního řízení. Oddlužení bylo schváleno dne 9. 12. 2014 a první sdělení insolvenční správkyně bylo zveřejněno dne 7. 4. 2015. V něm je přiloženo daňové tvrzení za rok 2014, přičemž daňová povinnost činila po slevách ve výši 0,- Kč, a dlužnici tedy nevznikla povinnost doplatku.

Tímto sdělením jsou ukončeny veřejné písemnosti v oddílu B insolvenčního rejstříku.

4.3.5 Zpráva o plnění průběhu oddlužení (ZOPO)

Tato zpráva je předkládána insolvenčnímu soudu jednou za 6 měsíců. ZOPO zatím nebyla insolvenčnímu soudu předložena, avšak měla by být předložena do 30. 6. 2015. Dlužnice by měla plnit splátkový kalendář vždy dvakrát ročně za předchozích 6 měsíců a platit věřitelům najednou. Autorka uvádí tabulku ZOPO v Příloze č 5 s propočtem průběhu plateb a procentuálním uspokojením pohledávek věřitelů v průběhu 5 let.

4.4 *Ostatní oddíly insolvenčního rejstříku a jejich význam v IŘ*

Oddíl C – Incidenční spory, je vyhrazen pro zveřejnění dokumentů o sporech vyvolaných insolvenčním řízením a projednávaných v rámci insolvenčního řízení. Jde o spory, které je nutno rozhodnout před vyřízením hlavní záležitosti. Mezi incidenční spory patří např. spory o pravost, výši, nebo pořadí přihlášených pohledávek. V uvažovaném insolvenčním řízení nebyly zahájeny žádné incidenční spory.[24]

V oddílu D jsou uvedeny příписy, tzn. písemná komunikaci mezi soudem a účastníky řízení s cílem úředního sdělení druhé straně. V tomto případě jde o písemnost s žádostí o zaslání přihlášky pohledávky k přezkoumání.

Oddíl P – Přihlášky, je posledním oddílem, ve kterém jsou uveřejněny informace z průběhu insolvenčního řízení, a sice veškeré přihlášky pohledávek. V oddílu P jsou rovněž umístěna vyrozumění o popření přihlášených pohledávek a následné usnesení o odmítnutí přihlášky.

V předchozích podkapitolách byl popsán průběh konkrétního oddlužení v ČR podle dílčích částí tak, jak jsou dokumenty uveřejňovány v insolvenčním rejstříku. V následující podkapitole je zjišťováno tzv. COMI dlužnice za účelem posouzení, zda by mohla být oddlužena v SRN a kde je možné zahájit hlavní, nebo vedlejší insolvenční řízení.

4.5 *Místo hlavních zájmů dlužníka „COMI“*

Mezi významné cíle práce patří zjistit, zda je pro konkrétní případ možné oddlužení v rámci SRN, nebo ČR. Pro určení příslušnosti pro zahájení hlavního úpadekového řízení, je nezbytné zjistit tzv. COMI („center of main interests“) dlužníka. Jedná se o místo hlavních zájmů dlužníka. Podle toho, kde se COMI nachází, je poté také zahájeno hlavní řízení. Proti dlužníkovi je možné zahájit i vedlejší insolvenční řízení, to však jedině v místě, kde se nachází dlužníková provozovna. Účinky vedlejšího řízení jsou omezeny pouze na majetek, který se nachází v daném státě, v řešeném případě by to byl majetek nacházející se v SRN.

Hlavním předpisem při určení COMI je nařízení Rady ES č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadekovém řízení, které vstoupilo v platnost dne 31. května 2002. Úpadekové nařízení zřizuje evropský rámec pro přeshraniční úpadekové řízení. Nařízení je použito tehdy, pokud má dlužník majetek nebo věřitele ve více než jednom členském státě

EU. V nařízení je řečeno: „*Hlavní řízení musí být zahájeno v tom členském státě, ve kterém se nachází místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka*“. [12]

Pojmem centrum hlavních zájmů dlužníka se rozumí místo, ze kterého dlužník pravidelně spravuje své zájmy a které je zjistitelné třetími osobami. Při zjišťování COMI jsou obecně hodnoceny tyto informace:

- a) adresa bydliště dlužníka, kde se zdržuje a má úmysl se zde trvale zdržovat,
- b) místo podnikání, pokud dlužník podniká,
- c) adresa sídla společnosti, pokud je zde dlužník statutárním orgánem,
- d) místo výkonu práce, pokud je dlužník v zaměstnaneckém poměru,
- e) místo, kde má dlužník svůj majetek,
- f) místo, kde má dlužník svou rodinu, popř. místo, kde udržuje jiné citové vazby.

Podle nařízení Rady ES č. 1346/2000 [12]: „*V případě osoby samostatně výdělečně činné se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje hlavní provozovna; v případě ostatních fyzických osob je místem, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, místo obvyklého bydliště.*“ Za provozovnu se považuje: „*jakékoli provozní místo, kde dlužník vykonává nikoli přechodnou hospodářskou činnost za pomoci lidských a materiálních zdrojů.*”

Při zjišťování COMI dané dlužnice jsou konkrétně hodnoceny tyto informace:

- a) dlužnice má vedenou provozovnu podnikání v ČR,
- b) trvalé bydliště dlužnice je zapsáno také v ČR,
- c) sociální pojištění (SP) a zdravotní pojištění (ZP) je placeno v ČR,
- d) dlužnice vykonává samostatnou výdělečnou činnost v SRN na základě dílčích smluv,
- e) dlužnice nemá v ČR žádný majetek, jak je uvedeno v Soupisu majetkové podstaty oddílu B – Řízení po úpadku, viz kap. 4.3.1.,
- f) paní Melinda Szojková je svobodná a bezdětná, tudíž tyto vazby nemá ani v ČR ani v SRN; přátelské vazby má pravděpodobně v ČR i SRN,
- g) možné je vzít v úvahu také místo původu dluhů a místo, kde se nachází věřitelé, Tab. 4.3 dokládá, že všichni přihlášení a nezajištění věřitelé se nacházejí na území ČR a taktéž dluhy byly zapříčiněny v ČR,
- h) insolvenční soud zahájil hlavní insolvenční řízení v ČR; pokud by jasně nestanovil COMI, nemohl by tak učinit a insolvenční řízení zahájit.

Na základě těchto faktů je možné učinit dílčí závěr, že COMI dlužnice se nachází nikoliv v SRN nýbrž v ČR a insolvenční soud v ČR je také příslušný zahájit hlavní úpadekové řízení. Existuje však také vedlejší úpadekové řízení, které může být vůči dlužnici zahájeno v jiném členském státě, než ve kterém je zahájeno hlavní úpadekové řízení.

4.5.1 Hlavní řízení

Hlavní řízení musí být zahájeno v členském státě, ve kterém se nachází místo, kde má dlužník soustředěny hlavní zájmy, jak je již uvedeno výše. Posuzuje se k okamžiku podání insolvenčního návrhu. Účinky tohoto řízení jsou uznávány v rámci celé EU. Podle nařízení Rady ES č. 1346/2000 odst. 17 [12]: *„Před zahájením hlavního úpadekového řízení je právo na podání návrhu na zahájení úpadekového řízení v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu, omezeno na okruh místních věřitelů a věřitelů dlužníkovy místní provozovny, nebo na případy, kdy hlavní úpadekové řízení nemůže být zahájeno podle práva členského státu, ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka.“*

Hlavní řízení nemůže nikdy skončit dříve než řízení vedlejší.

4.5.2 Vedlejší řízení

Vedlejší řízení může být zahájeno pouze v místě provozovny dlužníka. Účinky vedlejšího řízení jsou však omezeny pouze na majetek, který se v tomto státě nachází. O zahájení vedlejšího řízení může požádat insolvenční správce hlavního řízení. Vedlejší řízení je likvidační a spočívá v tom, že je rozprodán dlužníkuv majetek v tom členském státě, kde je jeho provozovna. Výtěžek z vedlejšího řízení je rozdělen mezi věřitele podle poměru jejich přihlášených pohledávek.

Je zapotřebí, aby v případě průběhu obou řízení insolvenční správci spolupracovali a tím došlo k účinnému zpeněžení celkového majetku dlužníka.

4.5.3 Problém „forum shopping“

S určením COMI je spojen také pojem „forum shopping“. Existuje řada problémů se správným určením COMI a s tím, který členský stát má příslušnost zahájit úpadekové řízení. FO mohou nekalým způsobem přenášet svá střediska hlavních zájmů a tím vyhledávat nejvhodnější příslušnost pro zahájení hlavního řízení. Dlužník se snaží o výhodnější právní postavení k nevýhodě věřitelů.

V případě konkrétního oddlužení je možné uvést následující příklad. Pokud by měla dlužnice provozovnu v SRN, měla by být oddlužena v SRN. Před podáním návrhu by však provozovna mohla být převedena do ČR. Tím by se stalo rozhodné i centrum hlavních zájmů v ČR, kde by bylo její oddlužení možné za výhodnějších podmínek (viz kap. 3.3).

4.6 Vyhodnocení

Při zjištění, zda má dlužnice místo hlavních zájmů v ČR nebo SRN bylo uvažováno několik faktorů uvedených v kap. 4.5. Na základě těchto faktů je možné učinit závěr a jednoznačně stanovit místo hlavních zájmů dlužníka v České republice, navzdory tomu, že samostatnou výdělečnou činnost vykonává dlužnice v SRN. Rozhodující je, kde má dlužnice provozovnu a místo bydliště. Místa obou uvedených pojmů se nachází v ČR. Z toho vyplývá, že insolvenční soud v ČR je jednoznačně příslušný pro zahájení hlavního úpadkového řízení.

V případě p. Szojkové není možné zahájit vedlejší insolvenční řízení v SRN, jelikož její provozovna se nachází v ČR. Pro dlužnici je tak nemožné oddlužit se v SRN za tamních podmínek, ledaže by přesunula svou provozovnu.

Pokud by bylo oddlužení převedeno na kritérium SRN, a to splatit 35% v průběhu 3 let, paní Melinda Sojková by jej v SRN mohla dosáhnout. Znamenalo by to rychlejší průběh, dřívější povolení oddlužení a zbavení zbytkových dluhů. V Tab. 4.4 je uveden výpočet předpokladu uspokojení pohledávek věřitelů. Při výpočtu je uvedena základní odměna IS v SRN ve výši €800. Předpokládaná měsíční splátka je zachována ve výši 8.808,- Kč. Příklad je uveden pro představu a porovnání s podmínkami v ČR. Je pravděpodobné, že předpokládaná měsíční splátka by v SRN byla stanovena v jiné výši a tudíž by i procentuální uspokojení věřitelů bylo na konci 36. měsíce v jiné výši, než je nyní 72%.

Tab. 4.4 Předpoklad uspokojení věřitelů při oddlužení v SRN

Předpokládaná měsíční splátka	8.808,- Kč
Odměna insolvenčního správce	22.000,- Kč (€800 · 27,5,-)
Částka k přerozdělení věřitelům/36 měsíců	295.088,- Kč (36 · 8.808 – 22.000)
Uspokojení věřitelů za období 36 měsíců	72% (295.088/408.629,11)*100

Průběh celého dosavadního oddlužení je uveden v kap. 4.2. až 4.4. Předpoklad měsíčních splátek a uspokojení věřitelů po celou dobu oddlužení (60 měsíců) je uveden v tabulce ZOPO v Příloze č. 5.

Pokud se nezmění podmínky při splácení splátkového kalendáře, má dlužnice předpoklad uhradit do 5 let 100% svých dluhů a soud by neměl bránit povolení oddlužení. Je pravděpodobné, že dlužnice však splní podmínky pro povolení oddlužení dříve, protože při stávajícím rozvržení bude dlužnice schopna splatit dluhy na konci 53. měsíce oddlužení, tj. v květnu roku 2019 (viz Příloha č. 5). Nastanou-li změny v plnění splátkového kalendáře, bude o nich insolvenční správce informovat insolvenční soud. V případě, že změny nastanou v takovém rozsahu, že dlužnice nebude schopna splatit alespoň 30% dluhů, nebo bude mít dlužnice závazek po splatnosti delší než 30 dnů, potom soud překlopí její oddlužení v konkurs.

4.7 Možnost oddlužení v ostatních zemích EU

Na závěr je v této podkapitole uveden přehled vybraných zemí EU, které mají, nebo nemají ve svém národním právu úpravu, která dává možnost řešit úpadek oddlužením. [4]

Tab. 4.5 Možnost oddlužení ve vybraných zemích EU [4]

Země	Právní řešení osobního bankrotu	Pokud neexistuje právní úprava, jak lze osobní bankrot řešit?	Je osobní bankrot trestným činem?
Anglie a Wales	Ano		Ne, obecně toto probíhalo jen do roku 1869.
Belgie	Ne	Zákon ze dne 5. července 1998 o obecném řešení dluhů dává možnost nepodnikajícím FO, které řeší vážnou platební neschopnost, přihlásit se k řízení nazývané "Collective Debt Settlement". Tento zákon má dva cíle: a) vytvořit situaci, pomocí které dlužník může platit své dluhy, b) zaručit, že dlužník a jeho rodina budou schopni vést důstojný život.	Ne, protože Belgie nemá samostatný zákon o osobním bankrotu.

Země	Právní řešení osobního bankrotu	Pokud neexistuje právní úprava, jak lze osobní bankrot řešit?	Je osobní bankrot trestným činem?
Česká republika	Ano		Ne
Estonsko	Ano		Ne
Finsko	Ano	Úprava je zde stejná jak pro osobní, tak pro firemní bankrot.	Ne
Francie	Ano		Ne
Německo	Ano		Ne
Irsko	Ano		Ne
Itálie	Ne	Od roku 2009 existuje návrh zákona na řešení osobního bankrotu, ale stále není účinný.	Ne. Pouze klasické pokuty a nařízení.
Litva	Ano		Ne. Osoba může být však stíhána za podání falešné žádosti o vyhlášení úpadku.
Lucembursko	Ne	Nová legislativa čeká na projednání.	Ne
Nizozemsko	Ano		Ne sám o sobě, ale za protiprávní jednání může být považován úkon spojený s osobním bankrotem.
Portugalsko	Ano	Osobní bankrot je součástí obecné úpravy pro insolvenci.	Osobní bankrot může vést k sankcím, pokud existuje důkaz, že dlužník měl v úmyslu poškodit věřitele nebo pokud je jednání dlužníka nedbalé.
Rumunsko	Ne	Legislativní návrh byl přijat v roce 2009.	Ne
Slovensko	Ano	Zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurzu restrukturalizaci. Podmínkou pro oddlužení je majetek dlužníka v hodnotě nejméně 1660 € a pravidelný příjem.	Ne
Slovinsko	Ano	Články 381 - 413 o finančním řízení, schváleny 15. ledna 2008, účinné od 1. října 2008.	Osobní bankrot sám o sobě není trestným činem.

Na základě Tab. 4.5 lze shrnout, že většina zemí má v národní legislativě upraveno řešení osobního bankrotu. Existují však země jako jsou Belgie, Itálie, Lucembursko nebo Rumunsko, ve kterých úprava chybí, přestože legislativní návrh byl ve většině těchto zemí přijat. Osobní bankrot není považován za trestný čin v žádné z uvedených zemí. Je však

možné udělit v některých zemích sankce za nedbalé chování dlužníka, nebo za úmyslné poškození věřitele.

4.8 Dílčí shrnutí

Ve čtvrté kapitole diplomové práce, je podrobně vyhodnocen průběh konkrétního případu oddlužení z praxe. Na případu je ukázáno, jak probíhá řešení situace dlužnice do úpadku a po vyhlášení úpadku tak, jak jsou řazeny jednotlivé oddíly v insolvenčním rejstříku. Hlavním cílem této kapitoly bylo zjistit místo hlavních zájmů dlužníka tzv. COMI a určit, kde je možné zahájit hlavní a vedlejší úpadkové řízení. Uvažováno bylo zahájení řízení v ČR, nebo SRN. Jelikož má dlužnice místo bydliště a provozovnu v ČR, musí být oddlužena za tamních podmínek a hlavní řízení vůči dlužnici muselo být zahájeno v ČR. Vedlejší řízení by mohlo být zahájeno v SRN, ovšem jen tehdy, pokud by zde dlužnice měla provozovnu. V kapitole byl také objasněn pojem „forum shopping“. Pod tímto pojmem se rozumí úmyslné přesunutí provozovny za účelem získat výhodnější podmínky daného státu při oddlužení, což dlužnice v tomto případě udělat mohla. V závěru kapitoly byl uveden přehled vybraných zemí a jejich existence právní úpravy oddlužení.

5 Závěr

Diplomová práce s názvem Osobní bankrot a jeho dopady na dlužníka ve srovnání se Spolkovou republikou Německo byla rozdělena do pěti kapitol. Obsahem úvodní kapitoly bylo objasnit důvod výběru tématu a cíle práce, závěrečná kapitola potom uvádí, zda bylo cíle dosaženo a shrnuje obsah jednotlivých kapitol. Jádrem celé práce byly kapitoly 2, 3 a 4.

V úvodu druhé, teoreticko-metodické části, byly vysvětleny nejdůležitější pojmy, které se v souvislosti s insolvencí vyskytovaly v celé DP. Následoval výčet jednotlivých právních norem platných pro insolvenci se zaměřením na zákon o úpadku a způsobech jeho řešení a jeho vývoj, včetně novelizace z roku 2014. V podkapitole 2.3 byla práce věnována způsobům řešení úpadku a v podkapitole 2.4 statistickým údajům o úpadku v ČR. Obsahem dalších podkapitol byl přehled jednotlivých registrů dlužníků. Veškeré uvedené části druhé kapitoly byly dále ve stejném pořadí popsány také z pohledu úpravy SRN. Na závěr druhé kapitoly byly právní úpravy a registry dlužníků obou zemí porovnány. Jako hlavní rozdíly byly uvedeny:

- podmínky pro prohlášení úpadku dlužníka,
- počet věřitelů pro prohlášení úpadku dlužníka,
- způsoby řešení oddlužení,
- délka trvání oddlužení,
- procenta minimálního uspokojení pohledávek věřitelů pro povolení oddlužení.

Třetí kapitola, taktéž teoreticko-metodická, byla věnována průběhům oddlužení v obou zemích. U jednotlivých průběhů byly popsány dílčí kroky tak, jak na sebe při oddlužení navazují. Ekonomické a daňové dopady na dlužníka byly taktéž předmětem této kapitoly. Příčinou zadlužení FO jsou především neuvážené hypoteční a bankovní úvěry. Jedním z dopadů je poté zhoršená životní úroveň dlužníka po dobu trvání oddlužení, protože je mu ponecháno jen nezabavitelné minimum (viz 3.4). Jak se vypořádat s daňovým hlediskem a jaký má dopad na dlužníka, to bylo obsahem poslední části třetí kapitoly.

V poslední, aplikačně-ověřovací části práce, byl vyhodnocen reálný případ oddlužení pod spisovou značkou KSOS 33 INS 17514/2014. Případ byl vybrán vzhledem k jeho zahraničnímu prvku. Dlužnice je fyzická osoba – podnikatelka, podnikající na základě dílčích smluv v SRN, avšak s provozovnou v České republice. Nejprve bylo

podrobně analyzováno celé její dosavadní oddlužení podle jednotlivých oddílů insolvenčního rejstříku. Poté, na základě kritérií uvedených v kap. 4.5, bylo vyhodnoceno místo hlavních zájmů dlužnice, které se nachází v ČR. Soud v ČR byl taktéž příslušný zahájit hlavní insolvenční řízení. Vedlejší řízení by mohlo probíhat v SRN pouze za předpokladu, že by zde dlužnice měla provozovnu. Tu by však musela úmyslně přesunout za účelem získání lepších podmínek pro oddlužení, což by se v tomto případě jevilo jako výhodné, viz kap. 4.6. V závěru kapitoly byl uveden přehled vybraných zemí a jejich právní úprava osobního bankrotu podle [4]. Důležitou součástí dané kapitoly byly tab. 4.1, Tab. 4.2, Tab. 4.3 a také tabulka „ZOPO“ uvedená v Příloze č. 5.

Na základě uvedené teorie a řešeného případu z praxe lze shrnout přínosy diplomové práce následovně:

- přehled rejstříků, ve kterých mohou být vyhledány informace o dlužnících,
- návod, jak postupovat v případě oddlužení spolu s náhledem, jak probíhá proces oddlužení v ČR a SRN,
- úprava a proces oddlužení v SRN; toto může sloužit pro osoby s dluhy v ČR vykonávající SVČ v SRN,
- kritéria pro stanovení místa hlavních zájmů dlužníka a na to navazující možnost zahájení hlavního nebo vedlejšího řízení,
- zjištění výhodnějších podmínek dlužníka při oddlužení v ČR,
- daňové vypořádání dlužníka při oddlužení a
- výpočet nezabavitelného minima.

Pro osoby, které mají finanční problémy a přemýšlejí o úvěru, doporučuji:

- být obezřetný při snaze o finanční pomoc svým přátelům,
- sestavit plán měsíčních příjmů a výdajů,
- pečlivě číst podmínky hypotečních a dalších úvěrových společností,
- zvážit a omezit výši sjednávané částky úvěru na nezbytné minimum,
- důsledně splácet jednotlivé měsíční splátky a úroky.

Seznam použité literatury

a) Monografie

- [1] BONĚK, Václav a kolektiv. *Daňové pojmy. Lexikon*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.
- [2] BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. 1. vyd. Praha: Boba Polygon, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
- [3] HOSTINSKÝ, Jaroslav. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. Ostrava: Key Publishing, 2009. 112 s. ISBN 978-80-7418-010-1.
- [4] INSOL International. *Consumer Debt Report II: Report of Findings and Recommendations*. 2. ed. Kingdom: INSOL International, 2011. 336 s. ISBN 978-1-907764-14-1.
- [5] KISLINGEROVÁ, E., T. RICHTER, L. SMRČKA a kolektiv. *Insolvenční praxe v České republice v období 2008-2013*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. 160 s. ISBN 978-80-7400-497-1.
- [6] KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.
- [7] KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. 298 s. ISBN 978-80-87001-10-3.
- [8] LEIGH, Karen. *Personal Bankruptcy and Company Insolvency*. 3 ed. United Kingdom: Easyway Guides, 2012. ISBN-13: 978-1847162366.
- [9] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.* Praha: Leges, 2011. 793 s. ISBN 978-80-87212-75-2.

[10] RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329.

[11] SMRČKA, Luboš. *Rodinné finance: ekonomická krize a krach optimismu*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 538 s. ISBN 978-80-7400-199-4.

b) Právní normy

[12] Nařízení Rady ES č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení

[13] Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení

[14] Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích

[15] Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

[16] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (účinný od 1. 1. 2014)

[17] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

[18] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

c) Článek v odborném periodiku

[19] BUSSHARDT, Harald. Personal Bankruptcy laws in Germany: Changes on the way. *Eurofenix* [online]. 2013, roč. 4, č. 4 [cit. 2015-05-23]. ISSN 1752-5187. Dostupné z: <http://www.insol-europe.org/publications/eurofenix-past-issues>

d) Diplomová práce

[20] HORA Michal, Oddlužení jako způsob řešení úpadku a jeho srovnání s platnou úpravou v SRN. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra obchodního práva.

[21] POSPÍŠILOVÁ Iva, Příčiny spotřebitelského úpadku a jeho řešení v ČR s nahlédnutím do práva SRN. Brno, 2010. Diplomová práce. Masaríkova univerzita, Fakulta právnická, Katedra občanského práva

e) Elektronické dokumenty

- [22] Bankrot bezpečně. *Zajištěný a nezajištěný věřitel – důležité pojmy při oddlužení*. [online]. ©2014. [cit.2015-01-24]. Dostupné z: <http://www.bankrot-bezpecne.cz/magazin/zajisteny-a-nezajisteny-veritel-dulezite-pojmy-pri-oddluzeni-3>
- [23] Businesscenter. *Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Hlava VII: Právní nástupnictví a vztah k insolvenční* [online]. ©1998-2015 HAVIT, s. r. o. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast3h7.aspx>
- [24] Businesscenter. *Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Hlava V: Oddlužení* [online]. ©1998-2015 HAVIT, s. r. o. [cit. 2014-09-05]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvenzni/cast2h5.aspx>
- [25] CELERÝN, Jakub. Epravo. In: *K některým změnám v insolvenčním zákoně účinným od 1. ledna 2014* [online]. Led, 21, 2014 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-nekterym-zmenam-v-insolvencnim-zakone-ucinnym-od-1-ledna-2014-93436.html>
- [26] Centralniregistrdluzniku. *Jak funguje registr CERD* [online]. ©CERD BRCI NRCI [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: <http://www.centralniregistrdluzniku.cz/jak-funguje-cerd.htm>
- [27] Centralniregistrdluzniku. *Centrální registr dlužníků České republiky* [online]. ©CERD BRCI NRCI [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/>
- [28] Creditreform. *Tisková zpráva – Vývoj insolvencí v České republice za první čtvrtletí 2015 z duben 2015* [online]. Creditreform [duben, 2015]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/vyvoj_insolvenci_1_ctvrtleti_2015.pdf
- [29] Creditreform. *Tisková zpráva – Vývoj insolvencí v České republice za první čtvrtletí 2014 z duben 2014* [online]. Creditreform [duben, 2014]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Insolvence_prvni_ctvrtleti_2014.pdf

- [30] Creditreform. *Insolvence v Německu: 2014 Počet insolvencí v Německu poklesl na úroveň před 15 lety* [online]. ©2015 Federation of Creditreform Associations [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-evrope.html>
- [31] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Statistika měnového vývoje v České republice [online]. ©2003-2015 Česká národní banka [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/harm_stat_data/smv_komentar.html
- [32] Dluhovylabyrint. *Průběh insolvenčního řízení* [online]. ©2012 Remedium Praha [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.dluhovylabyrint.cz/potrebuji-informace/oddluzeni/prubeh-insolvenčního-řízení/>
- [33] DOLEČEK, Marek. Businessinfo. In: *Insolvence – úpadek a způsoby jeho řešení* [online]. Led, 1, 2014 [cit. 2014-08-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/insolvence-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi-51182.html#!&chapter=2>
- [34] E15. *Finexpert: Tisková zpráva - Vývoj insolvencí v České republice v září 2013 ze dne 3. listopadu 2013* [online]. Finexpert [3. 10. 2013]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/vyvoj-insolvenci-v-ceske-republice-v-zari-2013>
- [35] E-justice.europa. *Německý insolvenční rejstřík* [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_insolvency_registers-110-de-cs.do?member=1
- [36] Expressrecovery. *Vykonatelnost* [online]. ©2010-2015 Express Recovery [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.expressrecovery.cz/pohledavky-slovník-pojmu/vykonatelnost/>
- [37] Germany. *Schufa* [online]. ©2015 Germany.cz [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.germany.cz/mkportal/modules/wiki/index.php/Schufa>

- [38] HIMMATOVÁ, Hana Epravo. In: *Odmítnutí insolvenčního návrhu – Jak tomu zabránit?* [online]. Led, 18, 2013 [cit. 2014-10-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odmitnuti-insolvencniho-navrhu-jak-tomu-zabranit-87971.html>
- [39] Hypoindex. *Hypoindex vývoj* [online]. ©2008-2015 Fincentrum a. s. [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/hypoindex-vyvoj/>
- [40] CHALUPECKÁ, Kristýna. Daňáři online. In: *Komparace způsobů vymáhání a uplatňování soukromoprávních pohledávek* [online]. Bře, 1, 2012 [cit. 2015-01-24]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d37505v47402-komparace-zpusobu-vymahani-a-uplatnovani-soukromopravnich/>
- [41] Isir. Justice. *Insolvenční rejstřík. Detail insolvenčního řízení Melinda Sojková* [online]. ©Ministerstvo spravedlnosti ČR. cit [2015-05-11]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=8ac793b9-efcd-4499-b846-0b27c8ed1018
- [42] Justice. Insolvenční zákon. *Zahájení insolvenčního řízení.* [online]. ©Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/zahajeni-insolvencniho-rizeni.html>
- [43] Justice. Insolvenční zákon. *Konkurs* [online]. ©Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/konkurs.html>
- [44] Justice. Insolvenční zákon. *Postavení věřitelů a věřitelské orgány.* [online]. ©Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/postaveni-veritelu-a-veritelske-organy.html>
- [45] Justice. Insolvenční zákon. *Reorganizace* [online]. ©Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/reorganizace.html>

- [46] KUSÁK, Vlastislav. Epravo. In: *Německá právní úprava konkursu – obecná charakteristika*. [online]. Zář, 24, 2009 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nemecka-pravni-uprava-konkursu-obecna-charakteristika-22041.html>
- [47] MAULWURF, Adolf. Epravo. In: *Nové (nižší) nezabavitelné částky (nezabavitelné minimum) při exekučních srážkách ze mzdy pro rok 2015* [online]. Pro, 30, 2014 [cit. 2015-03-07]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nove-nizsi-nezabavitelne-castky-nezabavitelne-minimum-pri-exekucnich-srazkach-ze-mzdy-pro-rok-2015-96434.html>
- [48] Play. Iprima. *Zprávy FTV Prima 6.9.2014* [online]. ©2015 FTV Prima, spol s r. o. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: <http://play.iprima.cz/zpravy-ftv-prima/zpravy-ftv-prima-692014-0>
- [49] SOLUS. *Registr FO* [online]. ©2011 SOLUS. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: <https://www.solus.cz/>
- [50] SOUKUP, Martin. Daňari online. In: *Insolvenční zákon* [online]. Led, 4, 2007 [cit. 2014-11-22]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d770v746-insolvencni-zakon/>
- [51] TARANDA, Petr. Daňari online. In: *Daňová povinnost k dani z příjmů fyzických osob a úpadek dlužníka* [online]. Srp, 1, 2009 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12236v15150-danova-povinnost-k-dani-z-prijmu-fyzickych-osob-a-upadek-dlu/?search_query=\\$issue=17I71|\\$issue=17I72|\\$issue=17I73|\\$issue=17I74|\\$issue=17I75|\\$issue=17I76](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d12236v15150-danova-povinnost-k-dani-z-prijmu-fyzickych-osob-a-upadek-dlu/?search_query=$issue=17I71|$issue=17I72|$issue=17I73|$issue=17I74|$issue=17I75|$issue=17I76)
- [52] Vymaz-solus. *Registry dlužníků v České republice* [online]. [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: <http://vymaz-solus.cz/registry-dluzniku-v-cr/>

- [53] Výzkum insolvence. In: *CRIF: Únor 2014 byl v bankrotech rekordním měsícem* [online]. Bře, 4, 2014 [cit. 02-13-2015]. Dostupné z: <http://www.vyzkuminsolvence.cz/zpravodajstvi/crif-unor-2014-byl-v-bankrotech-rekordnim-mesicem.html>
- [54] ZOULÍK, František. Kn. In: *Základní otázky mezinárodního insolvenčního práva* [online]. Dub, 4, 2003 [cit. 2014-10-10]. Dostupné z: <http://www.kn.cz/clanek/zakladni-otazky-mezinarodniho-insolvenčního-prava-0>
- [55] ZOULÍK, František. Právnické fórum. In: *Vývoj insolvenčních řízení* [online]. Dub, 30, 2009 [cit. 2014-11-29]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvenčních-řízení/>

Seznam zkratk

CERD – Centrální registr dlužníků

COMI – Center of main interest (Místo hlavních zájmů dlužníka)

ČR – Česká republika

DP – Diplomová práce

ES – Evropské Společenství

EU – Evropská Unie

FO – Fyzická osoba

InsO – Insolvenzordnung (Insolvenční zákon v SRN)

InsZ – Insolvenční zákon

IS – Insolvenční soud/správce

IŘ - Insolvenční řízení

KSOS – Krajský soud v Ostravě

MS – Ministerstvo spravedlnosti

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

PO – Právnická osoba

SP – Sociální pojištění

SRN – Spolková republika Německo

SVČ – Samostatná výdělečná činnost

USA – Spojené státy Americké

ZOPO – Zpráva o průběhu oddlužení

ZoÚ – Zákon o účetnictví

ZKV – Zákon o konkursu a vyrovnání

ZP – Zdravotní pojištění

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucí diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 15. 7. 2015

.....
Lucie Petrová

Seznam příloh

- Příloha č. 1:** Formulář žádosti FO o výpis z českého registru dlužníků SOLUS
- Příloha č. 2:** Formulář žádosti FO o výpis z německého registru dlužníků Schufa
- Příloha č. 3:** Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení
- Příloha č. 4:** Přihláška nezajištěné pohledávky
- Příloha č. 5:** Zpráva o plnění oddlužení („ZOPO“) 1/2015 – 7/2019